

JAV VALSTYBĖS SEKRETORIUS MIKE POMPEO SVEIKINA LIETUVĄ

Liepos 23 dieną JAV Valstybės sekretorius Mike Pompeo pasveikino Lietuvą, Latviją ir Estiją Sumnerio Welleso deklaracijos 80-ečio proga.

M. Pompeo pakartojo 1940 metų liepos 23 dienos Sumner Welles deklaracijoje įtvirtintą JAV paramą Baltijos šalių žmonių laisvei ir nepriklausomybei, pasmerkė Sovietų Sąjungos agresiją, priminė, kad ilgais okupacijos metais mūsų šalių vėliavos išdidžiai plevėsavo JAV Valstybės departamente Vašingtone. M. Pompeo taip pat užtikrino, kad JAV ir Baltijos šalių draugystė gilėja stiprinama bendrų demokratiinių vertybių ir mus vienijančio NATO Aljanso. Jungtinės Amerikos Valstijos šiuos ryšius brangina ir po 80 metų.

Liepos 23 dieną, aikštėje priešais Lietuvos nacionalinę Martyno Mažvydo biblioteką vyko Sumner Welles deklaracijos 80-mečiui skirtas renginys.

16 val. prasidėjo Lietuvos, Estijos, Latvijos ir JAV vėliavų pagerbimo ceremonija, kurios metu skambėjo šių valstybių himnai. Nuo 15 val. vyko Šalių Sąjungos, JAV ambasados ir karių, NATO pajėgumų integravimo vietoje ginkluotės ir informa-

Liepos 23 dieną JAV Valstybės sekretorius Mike Pompeo pasveikino Lietuvą, Latviją ir Estiją Sumnerio Welleso deklaracijos 80-ečio proga.

[Facebook.com/vilnius.usembassy](https://www.facebook.com/vilnius.usembassy)

cinė-kultūrinė ekspozicija, amerikietišku maistu prekiaavo maisto vagonėliai. 16.45 val. prasidėjo Lietuvos kariuomenės orkestro ir Arinos su grupe „Veto Bank“ koncertas. 18.30 val. buvo rodomi JAV ambasados pristatomi ameri-

kietiški filmai.

Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje veikia Sumner Welles deklaracijos 80-ečiui skirta istorinė archyvinių dokumentų ir fotonuotraukų paroda.

LR URM

BENDRAS JAV VALSTYBĖS
SEKRETORIAUS IR ESTIJOS, LATVIJOS
BEI LIETUVOS UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTRŲ PAREIŠKIMAS

Liepos 23 d. švenčiame Sumner Welles deklaracijos 80-ąsias metines. Šis dokumentas padėjo pamatus JAV Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos bei aneksijos nepripažinimo politikai.

Sumner Welles deklaracija padėjo sukurti trijų Baltijos valstybių de jure išlikimo per visą sovietinės okupacijos laikotarpį tarptautinį pagrindą ir, galiausiai, atkurti Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybingumą. Estai, latviai ir lietuviai vertina bei brangina Sumner Welles deklaraciją už suteiktą viltį sunkiais totalitarinio valdymo metais.

Tvirtai priešinamės bet kokiems Rusijos mėginimams perrašyti istoriją, siekiant pateisinti 1940 metais įvykdytą Baltijos šalių aneksiją ir inkorporavimą į Sovietų Sąjungą. Sumner Welles deklaracija rodo, kad jau 1940 metais laisvasis pasaulis pastebėjo, jog Sovietų Sąjunga neteisėtai aneksavo ir jėga inkorporavo Baltijos valstybes. Deja, po kelerių metų sulaukta Antrojo pasaulinio karo pabaiga neatnešė laisvės Baltijos ir kitoms Rytų ir Vidurio Europos valstybėms; prasidėjo represijos ir persekiojimai.

Sumner Welles deklaracija, nesvyruojanti Jungtinių Amerikos Valstijų parama

Baltijos valstybių suverenitetui ir teritoriniam vientisumui leido suklestėti santykiams tarp mūsų tautų po Sovietų Sąjungos žlugimo. Narystės Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje (NATO) dėka tapome artimomis sąjungininkėmis, glaudžiai dirbančiomis išvien dėl taikos ir stabilumo išsaugojimo.

Estijos, Latvijos ir Lietuvos įsipareigojimai transatlantiniam aljansui lieka nepajudinami. Baltijos šalys vertina JAV indėlį į Europos gynybos užtikrinimą, reguliarių karinių pajėgų Baltijos regione dislokavimą. Tai yra labai veiksminga atgrasymo priemonė.

Istorinė Sumner Welles deklaracija išlieka labai svarbi ir XXI amžiuje, kuomet kai kurios šalys pažeidžia pagrindinius tarptautinės elgsenos principus ir normas, kvestionuoja teritorinį vientisumą ir suverenitetą. 2018 metų liepos 25 d. JAV vėl rėmėsi Sumner Welles deklaracijos principais atsisakydama pripažinti Rusijos Federacijos bandymą aneksuoti Krymą.

Mes – Estija, Latvija, Lietuva ir JAV – tvirtai laikomės išvien ir remiame taisyklėmis grindžiamą pasaulinę tvarką, užtikrinančią kiekvienos šalies saugumą ir piliečių gerovę.

LR URM

VOKIETIJA ĮŠALDĖ SUTARTĮ SU HONKONGU

Vokietija liepos 31 d. pranešė, kad įšaldė savo ekstradicijos sutartį su Honkongu dėl jo sprendimo metams atidėti vietos valdžios rinkimus.

„Honkongo vyriausybės sprendimas diskvalifikuoti tuziną opozicijos kandidatų iš rinkimų ir atidėti rinkimus...

yra tolesnis Honkongo piliečių teisių pažeidimas“, – pranešime sakė Vokietijos užsienio reikalų ministras Heiko Maasas.

„Atsižvelgę į dabartinius įvykius nusprendėme sustabdyti ekstradicijos sutartį su Honkongu“, – sakė jis.

LRT

PARAGINO TURKIJĄ NESIKIŠTI Į ARABŲ REIKALUS

Jungtinių Arabų Emyratų (JAE) užsienio reikalų valstybės ministras Anwaras Gargashas rugpjūčio 1 d. paragino Turkiją nustoti kištis į arabų reikalus, taip užsimindamas ir apie prieš šimtmetį žlugusią Osmanų imperiją.

Ministras pasisakė po to, kai Turkija pasmerkė „kenksmingus“ JAE veiksmus Libijoje, kur JAE ir Turkija palaiko priešingą konflikto puses.

A. Gargashas paragino Turkiją „nustoti kištis į arabų reikalus“. Pasak jo, Turkija nebegali elgtis kaip „Osmanų portas ir vartoti kolonijinių laikų kalbą“, turėdamas galvoje šimtmečius arabų pasaulį valdžiusios Osmanų imperijos

vyriausybę.

„Osmanų porto ir kolonijinių iliuzijų vieta yra istorijos archyvuose, ... o santykiai tarp valstybių negali būti grindžiami grasinimais“, – parašė A. Gargashas.

Turkija remia JT pripažintą Vakarų Libijoje išikūrusią Nacionalinio susitarimo vyriausybę, tuo tarpu rytuose veikiančias libių sukilėlių vado Khalifai Haftarui pajėgas remia JAE, taip pat Saudo Arabija, Egiptas ir Rusija.

„Abu Dabis veikia Libijoje, veikia Sirijoje. Visa tai yra fiksuojama. Atėjus tinkamam metui ir tinkamoje vietoje bus pateiktos sąskaitos“, – televizijai „Al-Jazeera“ duotame interviu pareiškė Turkijos

gynybos ministras Hulusi Akaras.

„Verta paklausti Abu Dabio, iš kur šis kyla priešiškas, šie ketinimai, šis pavydas“, – pareiškė ministras, kurio žodžiai liepos 31 d. pacituoti Turkijos gynybos ministerijos tinklalapyje.

Libiją chaosas apėmė po 2011 metais įvykusio sukilimo, per kurį buvo nuverstas ilgametis diktatorius Muamaras Kadhafis.

Šioje šalyje veikia dvi administracijos, kurios susikūrė po 2014 metų rugpjūčio, kai islamistų remiamos sukarintos grupuotės užėmė Tripolį ir privertė tarptautinės bendrijos pripažintą vyriausybę pasitraukti į šalies rytus. **LRT**

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Kitąmet sausio 13-ąją Lietuvoje minėsime sovietų agresijos 30-metį, todėl Seime atsirado iniciatyvų paskelbti Sausio 13-ąją šventine nedarbo diena. Taip esą būtų įvertinta išskirtinė šitos dienos svarba ir išreikšta pagarba žuvusiems ir nukentėjusiems šią dieną. Tokiam siūlymui pritarė ir Lietuvos Vyriausybė. Tai būtų jau 17-a šventinė diena Lietuvoje. ES vidurkis maždaug 12 šventinių dienų.

Rugpjūčio 1 d. Vilniuje įvyko Krikščionių sąjungos tarybos posėdis, kurio metu patvirtintas kandidatų į Seimą šių merų parlamento rinkimuose sąrašas. Jo vedliu tapo partijos pirmininkas **Rimantas Jonas Dagys**. Kaip skelbiama partijos pranešime spaudai, partijos tarybos posėdžio metu svarstyta pasirošimas Seimo rinkimams, priimtos programinės nuostatos, patvirtinti Krikščionių sąjungos kandidatai vienmandatėse rinkimų apygardose ir daugiamandatės apygardos sąrašas.

Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis tapo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos nariu. Šios politinės jėgos nariu jis tapo rugpjūčio 1 d., dalyvaudamas Ariogaloje vykusiame Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydyje „Su Lietuva širdy“, pranešė V. Pranckiečio atstovas spaudai Paulius Žeimys.

Kai kuriems Seimo nariams kilo idėja atgaivinti daugiau nei prieš dešimtmetį inicijuotą Vilniaus-Kauno dvimiesčio projektą. Nutarimo projektą dėl Vilniaus-Kauno dvimiesčio su bendra transporto sistema, ekonomikos kryptimis, kultūros mainais Seime registravo keturi liberalai: Jonas Liesys, Juozas Baublys, Jonas Varkalys ir Ričardas Juška. Jie siūlo Seimą įpareigoti Vyriausybę pradėti įgyvendinti projektą bei pripažinti jį ypatingos valstybinės svarbos.

Lietuvoje nuo rugpjūčio 1 d. vėl įsigaliojus reikalavimui uždaroje viešose vietose dėvėti kaukes, policija šeštadienį nubaudė 23 žmones dėl šio reikalavimo nepaisymo. Didžiųjų prekybos tinklų atstovai sako, kad dauguma pirkėjų paisė naujos tvarkos, didelių incidentų nebuvo, o kaukių pardavimai kai kur išaugo kelis kartus.

Ariogaloje susirinkę tremtiniai ir politiniai kaliniai paragino Lietuvos valdžią siekti, kad elektra iš Astravo atominės jėgainės nepatektų į Europos Sąjungos rinką. Sąskrydyje apsilankęs LR Prezidentas G. Nausėda teigė, kad šiuo klausimu aktyviai siekia ES institucijų paramos ir tęsia intensyvias derybas su Latvija ir Estija. Lietuvos vadovas taip pat išsakė lūkestį, kad „bundanti Baltarusijos pilietinė bendruomenė taip pat turės ką pasakyti šiuo klausimu”.

Įsigaliojant prievolei uždaroje erdvėse dėvėti apsaugines veido kaukes, Lietuvos vyskupų konferencija ragina bažnyčiose ir bažnytinių renginių vietose laikytis dviejų metrų atstumo, o jeigu tokios galimybės nėra – dėvėti apsaugines veido kaukes. Vyskupų teigimu, tikintieji įeinant į maldos, parapijos namus, klebonijas turi turėti galimybę dezinfekuoti rankas. Taip pat dezinfekuoti rankas prieš šv. Komunijos dalijimą raginami jos dalytojai. Be kita ko, toliau galioja būtinybė ir vėdinti patalpas.

Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) frakcijos seniūno pavaduotoja Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė kreipėsi į ministrą pirmininką Saulių Skvernelį ir Vyriausybės kanclerį Algirdą Stončaitį dėl teismo išlaidų apmokėjimo, rašoma TS-LKD frakcijos pranešime. Parlamentarė pažymi, kad tiek S. Skvernelis, tiek A. Stončaitis yra tiesiogiai ir politinė prasme atsakingi už susidariusią situaciją, tad būtų kilnu ir garbinga, kad priteistas teismo išlaidas sumokėtų asmeniškai, o ne iš biudžeto naudodama mokesčių mokėtojų, tuo pačiu ir žurnalistų, pinigų. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (LVAT) pripažino, kad Vyriausybės atsakymas pateikti žurnalistams 2018 m. spalio 3 d. vykusio Vyriausybės pasitarimo garso įrašą, pažeidė žurnalistų teisę gauti bei skleisti informaciją.

Afrikinio kiaulių maro, jau apėmusio apie 85 proc. Lietuvos teritorijos, plitimas prislopo, tačiau užkratas lėtai keliauja link pajūrio, sako Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos atstovas. Tarnybos Skubios veiklos skyriaus patarėjas Paulius Bušauskas sako, kad po metų ar pusantrų kiaulių ūkiams pavojingos ligos teritorija jau bus apėmusi visą Lietuvą. Anot jo, rizikingiausi yra Utenos, Kauno, Telšių, Švenčionių, Molėtų, Vilniaus rajonai. Kol kas užsikrėtusių šernų neaptikta Tauragės, Šilalės, Klaipėdos, Kretingos rajonuose.

Klaipėdos savivaldybė Kuršių nerijoje esančiai uostamiesčio Smiltynės teritorijai prašo Vyriausybės suteikti kurorto statusą. Pasak mero Vytauto Grubliausko, Smiltynė yra vienintelė vietovė Kuršių nerijoje, iki šiol neturinti tokio statuso, todėl būtų logiška, kad visoje teritorijoje galiotų vienodas teisinis reguliavimas.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV SMERKIA SPRENDIMĄ ATIDĖTI RINKIMUS HONKONGE

Baltieji rūmai liepos 31 d. pasmerkė Honkongo valdžios sprendimą metams atidėti vietos valdžios rinkimus ir sakė, kad tai „kenkia demokratijai”.

„Smerkiame Honkongo vyriausybės sprendimą vieniems metams atidėti įstatymų leidžiamosios tarybos rinkimus ir diskvalifikuoti opozicijos kandidatus”, – žurnalistams sakė prezidento Donaldo Trampo (Donald Trump) atstovė Kayleigh McEnany.

„Šis veiksmas kenkia demokratiniam procesams ir laisvėms, kurie parėmė Honkongo klestėjimą”, – nurodė ji.

Anksčiau liepos 31 d. nepopuliari Honkongo vadovė Carrie Lam (Keri Lam), kurią

JAV prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump).

Flickr

vadovauti šiam miestui paskyrė Pekinui lojalus komitetas, paskelbė, kad rugsėjį numatyti Honkongo įstatymų leidžiamosios institucijos rinkimai dėl koronaviruso pandemijos

turi būti atidėti.

Anot C. Lam, tai „sunkiausias sprendimas”, kurį jai teko priimti nuo pandemijos pradžios. Ji pridūrė, kad Pekinas palaiko šį žingsnį. **LRT**

TŪKSTANČIAI ŽMONIŲ VĖL RINKOSI Į OPOZICIJOS PROTESTĄ BALTARUSIJOJE

Opozicijos protestai Baltarusijoje.

AP nuotr.

Rugpjūčio 2 d. rytą tūkstančiai pagrindinės Baltarusijos prezidento Aliaksandro Lukašenkos varžovės prezidento rinkimuose Svetlanos Tichanovskajos šalininkų rinkosi į mitingą, rašo Baltarusijos naujienų agentūra Lenkijoje „Belsat”.

Autoritarinio prezidento A. Lukašenos priešininkai deda visas viltis į 37 metų S. Tichanovską, kuri rugpjūčio 9 d. vyksiančiuose Baltarusijos prezidento rinkimuose susirungs su A. Lukašenka.

Jos vyro Sergejaus, žinomo tinklaraštininko, rinkimų komisija nesutiko registruoti kandidatų rinkimuose ir jis buvo įkalintas, kaip ir buvęs bankininkas Viktoras Babaryka. Dar vienas stiprus potencialus kandidatas Valerijus Cepkala, kuriam taip pat nebuvo leista dalyvauti rinkimuose, saugumo sumetimais pabėgo į Rusiją.

Rugpjūčio 2 d. S. Tichanovskaja dar kartą priminė, kad politiniai kaliniai, įskaitant ir jos vyrą, šiuo metu yra įkalinti.

Pranešama, kad mitinge

nuo 11.20 val. vietos laiku susirinko apie 8 tūkst. žmonių.

A. Lukašenka ne kartą kaltino opoziciją kurstant neramumus šalyje ir planuojant nuversti jį su užsienio pagalba. S. Tichanovskaja per mitingą paneigė šiuos kaltinimus.

65 metų A. Lukašenka prezidentauja jau 26 metus ir siekia šeštosios kadencijos šiame poste. Tarptautiniai stebėtojai ne kartą kritikavo rinkimus Baltarusijoje ir teigė, kad jie neatitinka demokratinių principų. **LRT**

IRANAS SUMOKĖS UKRAINAI UŽ NUMUŠTĄ KELEIVINĮ ORLAIVĄ

Teheranas sutinka išmokėti Ukrainai kompensaciją už Irano pajėgų š.m. sausį per klaidą numuštą ukrainiečių keleivinį lėktuvą, pareiškė šiitiškos respublikos Užsienio reikalų ministerijos atstovas Abbasas Mousavi.

„Iranas sutiko išmokėti kompensaciją už lėktuvą, tačiau reikės laiko įgyvendinti šį klausimą, turintį įvairių techninių ir teisinių aspektų”, – diplomato žodžius citavo valstybinė naujienų agentūra *IRNA*.

A. Mousavi pažymėjo, kad daugelis numušto lainerio keleivių buvo Irano piliečiai.

Liepos 30 d. Ukrainos už-

sienio reikalų ministras Dmytro Kuleba pranešė, kad Kijeve prasidėjo dvišalės derybos dėl kompensacijos.

„Ilgai siekėme, kad būtų pradėtas derybų procesas. Džiaugiuosi, kad reikalai pagaliau pajudėjo”, – sakė jis socialiniame tinkle „Facebook” paskelbtame vaizdo kreipimesi.

D. Kuleba pažymėjo, kad „procesas bus nelengvas, bet mes dirbame dėl rezultato – kad būtų pasiektas teisingumas”. „Ukrainos URM dės visas pastangas, kad kompensacijos būtų maksimalios. Tai leis bent kiek sumažinti artimųjų skaus-

mą, kuriame jie gyvena jau ilgiau nei pusmetį. Pasieksime teisingumą, kad ir kiek reikėtų laiko ir pastangų”, – sakė jis.

Sausio 8 dieną į Kijevą turėjęs skristi Ukrainos tarptautinių oro linijų (MAU) lėktuvas „Boeing 737-800” buvo numuštas dviem raketomis ir sudužo vos pakilęs iš Teherano pagrindinio oro uosto. Šiitiška respublika iš pradžių dėl lėktuvo katastrofos kaltino technines problemas, bet po kelių dienų prisipažino, kad jos pajėgos dėl „žmogiškosios klaidos” numušė orlaivį, palaikiusios jį atskriejančia raketa. Per katastrofą žuvo visi laineriu skridę 176 žmonės. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

JAU NE ATSITIKTINUMAS

Vladimiras Putinas falsifikuoja istoriją, teigdamas, kad Baltijos šalys savo noru „įstojo“ į Sovietų Sąjungą, negana to, dar ir pareiškia, kad išeidamos iš jos visos „respublikos“ gavo nepelnytas Rusijos teritorijas. Diskutuoti jo primestos versijos temomis nėra prasmės – negalima diskutuoti su melu, jį galima tik neigti.

Viskas, kas primena mūsų tautos kovą už nepriklausomybę, labai nervina Kremlių, bandantį suklastoti istoriją. Ypač jam aktualu suniekinti paskutinį ginkluotos lietuvių kovos su sovietiniais okupantais faktą. Viena iš diegiamų Kremliaus versijų – po karo Lietuvoje vyko ne pasipriešinimo sovietiniams okupantams kova, bet pilietinis karas. O kad būtų įtikinamiau, pasitelkiamos Lietuvos valstybės pilietybę turinčios ir Lietuvoje gyvenančios personos.

Prisiminkime poros metų senumo istoriją – 2018-uosius buvo nuspręsta paskelbti Lietuvos partizanų vado Adolfo Ramanausko – Vanago metais, ir iš karto po to pasirodė „rašytojos“ Rūtos Vanagaitės šmeižikiškos kalbos apie šį didį Lietuvį. Tik efektas buvo atvirkštinis – pilietiška visuomenė pasipiktino tokiu šmeižtu, kilo pasipriešinimas bandymams apjuodinti Vanagą ir tuomet į šią partizaninio karo asmenybę atkreiptas daug didesnis dėmesys nei jo būtų sulaukta kitomis aplinkybėmis. R. Vanagaitei teko prikąsti liežuvį... O kai buvo atrasti A. Ramanausko – Vanago palaikai, įvykusios jų laidotuvių savo didingumu ir visuomenės dėmesiu pranoko net „pirmojo atkurtos Nepriklausomos Lietuvos Prezidento“ laidotuves.

Artėjant kito žymaus partizanų vado Juozo Lukšos – Daumanto 100-osioms gimimo metinėms, Lietuvos Seimas nusprendė 2021-uosius paskelbti Juozo Lukšos – Daumanto metais. Ir ką jūs manote? Ogi kita veikėja – Faina Kukliansky – ėmėsi panašios veiklos, kaip anuomet R. Vanagaitė! Kas tai – atsitiktinis sutapimas ar sistema? Anot žvalgybininkų, vienas kartas dar gali būti sutapimas, tačiau pasikartojimas – jau nebe. Ir taikomasi į tą pačią skausmingą temą – Holokaustą. Tam, kad būtų apgauta tarptautinė opinija, kad Lietuvos partizanai joje įgautų kolaborantų su naciais ir dalyvavusiųjų Holokauste įvaizdį. Tiesą sakant, šįkart pasirinktas geriau apgalvotas variantas – jei kas išdrįs patraukti F. Kukliansky už šmeižtą atsakomybėn, bus galima paskelbti, kad šiandieninėje Lietuvoje ne šiaip garbinami Holokauste dalyvavę asmenys, bet dar ir susidorojama su teisybės siekiančiais žydais!

Tikėkimės, kad ir vėl triumfuos istorinis teisingumas, ir pasak rašytojo V. V. Landsbergio, „ši pamazgų ataka irgi sukels priešingą efektą, piliečiams Daumantas taps tik įdomesnis, savesis ir visi daugiau apie jį sužinosime. Gal ir palaikus surasime, ir gal ponias F. Kukliansky irgi atsiprašys ir ims mažiau dergti. To labai linkėtusi.“ Ta proga rašytojas siūlo pasižiūrėti jo režisuotą filmą „Baladė apie Daumantą“, taip pat J. Ohman ir V. Sruoginio filmą „Nematomas frontas“, paskaityti Laimos Vincės knygą „Mūsų nepalaužė“ (kurioje yra ir puikus Laimos pokalbis su J. Lukšos-Daumanto žmona Nijole Braženaite apie partizanus, apie Lukšų šeimą ir apie Nijolės mamą, gelbėjusią žydus).

Kęstutis Šilkūnas

KODĖL JAV PREZIDENTU TAMPA MAŽIAU BALSŲ SURINKĘS KANDIDATAS?

Ar gali demokratinėje šalyje daugiau balsų surinkęs kandidatas pralaimėti rinkimus? Jungtinės Valstijos ne kartą įrodė, kad taip.

Šiais metais vyks Jungtinių Valstijų prezidento rinkimai. Visas pasaulis lauks, ar Donaldas Trampas (Donald Trump) bus išrinktas antrai ketverių metų kadencijai, ar užleis vietą Demokratų partijos atstovui Joe Bidenui. Kai kas turbūt prisimins, jog prieš ketverius metus Trampas gavo trimis milijonais balsų mažiau, nei tuometinė oponentė. Nepaisant to, Baltųjų rūmų šeimininku tapo būtent verslo magnatas. Kyla natūralus klausimas – kodėl?

Priežastys – istorinės. Dažnai pamirštame, jog Jungtinės Valstijos yra federalinė valstybė, sudaryta iš penkiasdešimties valstijų. Kiekviena iš jų turi savitą geografiją, ekonominio išsivystymo lygį, kultūrinius bruožus. Todėl atskiroms valstijoms palikta didelė terpė priimti sprendimus, susijusius su vietos švietimo sistema, teisėsauga, mokesčiais. Kitaip tariant, daugelis kasdienių klausimų sprendžiami ne federaliniu, o valstijų lygmeniu.

Ši nuostata galioja ir rinkimams. Todėl reikšmingiausia ne bendra balsų suma, o tai, kaip balsuojama kiekvienoje

valstijoje. Atiduodami balsus valstijos gyventojai faktiškai išrenka ne patį prezidentą, bet savo valstijos rinkikus. Rinkikų skaičius priklauso nuo valstijos gyventojų populiacijos, o iš viso valstybės mastų jų yra 538. Galiausiai visi rinkikai suvažiuoja į Vašingtoną ir nutaria, kas užims prezidento postą.

Svarbiausia, kad tai pačiai valstijai atstovaujantys rinkikai balsuoja vieningai (išskyrus dvi mažai ką keičiančias išimtis). Todėl teoriškai kandidatas gali triuškinančiu skirtumu nugalėti didelėje valstijoje, bet nedidele persvara pralaimėjęs keliolika mažesnių valstijų rinkikų turės mažiau. Būtent taip ir nutiko D. Trampo ir H. Clinton atveju, taip pat dar keturis kartus anksčiau.

Atrodytų, nelogiška. Juk demokratijoje kiekvieno balso svoris turėtų būti identiškas, tačiau Jungtinėse Valstijose taip faktiškai nėra. Be to, kyla klausimas, ar nėra pažeidžiamas daugumos principas. Visgi ši sistema turi savo logiką.

Visų pirma, Jungtinių Valstijų rinkimų sistemos kūrėjai XVIII a. buvo įsitikinę, jog gyventojai neturi galimybės būti gerai informuoti apie politiką. Tuo metu, kai žinios sklido daug lėčiau, rinkikai turėjo atlikti savotišką „iš-

minčių“ funkciją ir nuspręsti, kas geriausia valstybei. Šiandien toks argumentas nebeaktualus, tad rinkikai, anot Aukščiausiojo Teismo sprendimo, neturi teisės balsuoti kitaip, nei dauguma jų valstijos gyventojų.

Kitas svarbus aspektas yra jau minėtos valstijų teisės. Visi puikiai supranta, kad pakeitus sistemą mažesnių valstijų svoris gerokai sumažės. Pavyzdžiui, rinkimų metu kampanija aktyviai vyksta ir mažytėje Ajovos valstijoje, nors joje gyvena vos kiek daugiau žmonių, nei Lietuvoje. Jei balsai būtų skaičiuojami bendrai, kandidatai į Ajovą veikiausiai niekada neužsuktų ir daugiausiai laiko leistų milžiniškuose Niujorke ar Los Andžele.

Tad tikėtis, kad rinkimų sistema Jungtinėse Valstijose keisis, sunku. Tam reikėtų keisti Konstituciją, ne tik suburiant didelę daugumą Kongrese, bet ir sulaukiant trijų ketvirtadalių valstijų pritarimo. Pastarosios tikrai nebus linkusios apriboti savo įtaką. Net ir su trūkumais, ši sistema yra tikrai įdomi; todėl politologai ir plačioji visuomenė artėjant lemiamiems balsavimams ne tik lauks rezultatų, tačiau ir narstys rinkimų sistemos subtilybes.

Linas Kojala, politologas, LRT

SU KREMLIUMI SIEJAMI ĮSILAUŽĖLIAI VYKDĖ DEZINFORMACIJOS KAMPANIJĄ PRIEŠ LENKIJĄ IR LIETUVĄ

Remiantis nauja ataskaita, „kibernetiniai įsilaužėliai“, siejami su Rusijos saugumu, vykdė nuolatinę kampaniją – siekė kompromituoti internetinius naujienų portalus Lenkijoje ir Lietuvoje bei skleidė melagenas, kuriomis siekiama diskredituoti NATO, rašo „The Guardian“.

Dalyje kampanijos, pavadintos „Ghostwriter“, buvo siekiama patekti į naujienų svetainių sistemas, ištrinti tam tikras publikacijas ir pakeisti jas melagingomis naujienomis, kuriomis buvo siekiama diskredituoti Aljansą.

Pateiktas ir Lietuvos pavyzdys, kai pernai rugsėjį įsilaužėliai Lietuvos interneto svetainėse bandė eskaluoti melagingą naujieną apie tariamą vokiečių tankų Kauno žydų kapinėse.

Tiesa, sausio mėn. prieš lietuviškus portalus buvo surengta dar viena kibernetinė ataka – buvo skleidžiamas sukurtas pasakojimas, kad pirmasis COVID-19 užsikrėtimo atvejis užregistruotas JAV kariui.

Dezinformacijos kampa-

nija šių metų gegužę buvo nukreipta ir į seriją lenkų svetainių – paskelbtos istorijos su klaidinančiomis JAV armijos vado Europoje citatomis, kuris neva išjuokė Lenkijos kariuomenės pajėgumus.

Specialiosios kibernetinio saugumo įmonės „Mandiant“ tyrėjai apibendrino, kad buvo pranešta apie 14 pavienių incidentų, ir tvirtina, kad tai yra platesnės kovos prieš NATO, vykdomos nuo mažiausiai 2017 m. kovo mėn., dalis.

Anot tyrimų įmonės, kibernetinių įsilaužėlių atakos yra sunkiai pastebimos, tačiau yra akivaizdu, jog pateikti argumentai „atitiko Rusijos saugumo interesus“ ir atsižvelgiant į tai, kad nė vienas įtariamasis nebuvo iš karto aptiktas, reiškia, kad „jie yra pakankamai gerai finansuojami“.

Liepos 31 d. Europos Sąjunga (ES) pirmą kartą paskelbė sankcijų numanomiems kompiuteriniams įsilaužėliams – šių priemonių taikiniais tapo Rusijoje ir Kinijoje veikiantys asmenys ir vienas Rusijos karinės žvalgybos tarnybos GRU specializuotas padalinys.

Be to, į sankcijų sąrašą įtraukta viena Šiaurės Korėjoje registruota eksporto bendrovė ir technologijų kompanija, įsikūrusi Kinijos mieste Tiandzine.

Bendrijos narės paskelbė, kad naujosios priemonės bus taikomos šešiams asmenims ir trims juridiniams subjektams, susijusiems su įvairiais kenkėjiškais veiksmais, įskaitant mėginimą įsilaužti į Cheminio ginklo uždraudimo organizacijos (OPCW) sistemas. *LRT*

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

JAV AMBASADORIAUS GILCHRIST’O KALBA 80-ŲJŲ SUMNER WELLES DEKLARACIJOS METINIŲ MINĖJIME

80-ųjų Sumner Welles deklaracijos metinių minėjime JAV ambasadorius Robert S. Gilchrist.
lt.usembassy.gov/lt

2020 m. liepos 23 d., Martyno Mažvydo Nacionalinė Biblioteka, Vilnius, Lietuva

Jūsų Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente Gitanai Nausėda, Gerbiamieji Seimo Pirmininke Viktorai Pranckietei, Prezidente Valdai Adamkau,

Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininke profesoriau Vytautai Landsbergi, Užsienio reikalų ministrė Linai Linkevičiaus, Jūsų Ekscelencijos ambasadoriai, Gerbiamas Emanueli Zingeri, Mielai Ponai ir Ponios, Man didelė gar-

bė šiandien būti čia, kaip Jungtinių Amerikos Valstijų Ambasadoriui, ir kartu švęsti mūsų draugystę bei išreikšti pagarbą diplomatai Sumner’iui Welles’ui, kuris man yra didvyris.

Būdami diplomatais, neretai turime ieškoti kompromiso, drauge suburti priešingas nuomones ir surasti bendrus taškus. Tačiau kartais nutinka

įvykiai, kuriems negali būti jokie kompromiso – įvykiai, kurie paskatina mus beatodairiškai išsakyti savo principus ir tai, kuo tikime.

Prieš 80 metų, šiandien, Jungtinės Amerikos Valstijos paskelbė, kad niekad nepripažinsime tyčinių Sovietų Sąjungos veiksmų, sunaikinti jūsų politinės nepriklausomybės ir teritorinio vientisumo.

Einantis Valstybės Sekretoriaus pareigas, Sumner’is Welles’as vos septyniais sakiniais atskleidė esmines Amerikos vertybes ir padėjo pagrindą mūsų užsienio politikai su Baltijos šalimis ir Sovietų Sąjunga ateinantiems 50 metų. Jungtinės Valstijos niekada jūsų nepamiršo. Jūsų vėliavos tebeplėvėsavo Valstybės departamente, Vašingtone. Jūsų atstovybės tebedirbo. Mūsų ryšiai ir toliau stiprėjo, remdamiesi mūsų bendru tikėjimu, kad jūs visada turėjote teisę į savo laisvę ir suverenitetą, ir kad vieną dieną tai bus atkurta.

Šiandien, po 30-ies metų Lietuvai tapus pirmąja šali-

mi, išsilaisvinusia iš Sovietų Sąjungos tironijos, bendros vertybės mus vedą į priekį kaip draugus ir sąjungininkus. Dažnai sakau, kad negaliu įsivaizduoti tvirtesnio partnerio, nei yra Lietuva. Dėkoju Lietuvos vyriausybei ir Lietuvos žmonėms už jūsų draugystę, drąsą ir beatodairišką atsidavimą ginti laisvę ir demokratiją visame pasaulyje išvien su jūsų sąjungininke Amerika.

Welles’o Deklaracija – septyni galingi sakiniai – vis dar aktualūs šiandien. Mes dar kartą patvirtiname šiuos principus ir mūsų tvirtą paramą visų tautų suverenitetui ir teritoriniam vientisumui.

Mes pripažįstame istorinę tiesą apie grobuoniškus veiksmus, kuriuos šis galingas dokumentas – pasmerkė. Sovietų Sąjunga neteisėtai aneksavo ir okupavo Baltijos šalis. Mes nepripažįstame bandymų perrašyti istoriją. Palaikėme Lietuvos suverenitetą – praeityje, dabar ir visados”.

Ačiū labai.

JAV ambasada

PAGERBTAS PRIEŠ 29-ERIUS METUS ŽIAURIAI NUŽUDYTŲ MEDININKŲ TRAGEDIJOS AUKŲ ATMINIMAS

Pagerbimo ceremonija vyko prie Memorialo nužudytiesiems Medininkuose. *LR KAM*

Liepos 31 d. sukanka 29-eri metai, kai Medininkų pasienio poste Sovietų Sąjungos omonininkai žiauriai nužudė Lietuvos Respublikos sieną saugojusius pareigūnus. Jų atminimui skirtuose renginiuose dalyvavo krašto apsaugos viceministras Eimutis Misiūnas, laikinai kariuomenės vado funkcijas vykdančias Gynybos štabo viršininkas generolas majoras Gintautas Zenkevičius ir NATO pajėgų integravimo vieneto Lietuvoje vadas Danijos kariuomenės pulkininkas Jakobas Søgårdas Larsenas (Jakob Søgård Larsen).

Pagerbimo ceremonija vyko prie Memorialo nužudytiesiems Medininkuose – buvo padėtos gėlės, tylos minute pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Žodį tarė Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda,

Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis bei Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininkas, pirmasis atkurtos Lietuvos valstybės vadovas Vytautas Landsbergis. Minėjimo dalyviai galėjo apžiūrėti žuvusiųjų pareigūnų asmeninių daiktų ekspoziciją, įrengtą išsaugotame autentiškame pasieniečių vagonėlyje.

Vėliau pagerbimo ceremonija vyko Antakalnio kapinėse Vilniuje. Čia taip pat buvo padėtos gėlės, skambėjo Lietuvos Respublikos himnas, prisiminti žuvusieji tylos minute. Tradiciškai vyko estafetinis bėgimas „Medininkai-Vilnius”, skirtas žuvusių kolegų atminimui. Jame dalyvavo Muitinės, Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Policijos atstovai.

1991 m. liepos 31-ąją Medininkų pasienio poste

prie sienos su Baltarusija Sovietų Sąjungos omonininkų žiauriai nužudyti septyni savo pareigas Tėvynei vykdę Lietuvos Respublikos pareigūnai: Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento greitojo reagavimo rinktinės „Aras” policininkai – Mindaugas Balavakas ir Algimantas Juozakas, Policijos departamento Kelių policijos valdybos policininkai – Juozas Janonis ir Algirdas Kazlauskas, Muitinės departamento Vilniaus muitinės inspektoriai – Antanas Musteikis ir Stanislovas Orlavičius. Ričardas Rabavičius nuo šautinių žaizdų galvoje mirė ligoninėje rugpjūčio 2-ąją. Vienintelio sunkiai sužeisto muitinės pareigūno Tomo Šerno gyvybę medikams pavyko išgelbėti. *LR KAM*

JAV KOMUNIZMO AUKŲ MEMORIALO VADOVAS DĖKOJA UŽ LIETUVOS POZICIJĄ

JAV Komunizmo aukų memorialo fondo vadovas Marionas Smithas dėkoja už Lietuvos poziciją komunistinio Kubos režimo atžvilgiu.

„Dėkingi Lietuvos atstovams, kurie atsisakė ratifikuoti Europos Sąjungos (ES) ir Kubos politinio dialogo ir bendradarbiavimo sutarties (...). Jūsų parama bus labai įvertinta visų tų, kurie tvirtai remia Kubos žmones, o ne Kubos komunistų partiją”, – laiške, skirtame šeštadienį Ariogaloje vykstančio tradicinio tremtinių ir politinių kalinių sąskrydžio dalyviams, sako Vašingtone įsikūrusio Komunizmo aukų memorialo fondo vadovas.

Pasak M. Smitho, fondas reiškia pagarbą Lietuvos laisvės kovotojams, politiniams kaliniams, tremtiniam ir jų šeimoms.

„Lietuvos žmonės išgyveno dešimtmečius komunistinėje priespaudoje, neprarasdami savo principų ir tikėjimo, jausdami JAV ir kitų paramą. Savo ruožtu Lietuva reiškia moralinę paramą tautoms, kurios šiuo metu yra komunistinio režimo priespaudoje, pavyzdžiui, Kuba”, – sakoma sveikinime.

Žiniasklaida anksčiau rašė, kad bendradarbiavimo su Kuba šalininkai sako, kad tolesnė Havanos izoliacija

nepaskatins šalies pagerinti žmogaus teisių padėties, tai geriau gali padaryti bendra ES pozicija dėl prekybos ir politinio dialogo.

Siekdamas derinti ES ir JAV interesus, Prezidentas Gitanas Nausėda pavasarį žadėjo atidžiai vertinti ES ir Kubos susitarimo ratifikavimą Seime, tačiau nesiūlė atšaukti proceso.

Tokią poziciją šalies vadovas išsakė, reaguodamas į JAV administracijos raginimus Lietuvai neratifikuoti sutarties. Lietuva yra vienintelė ES šalis, iki šiol neratifikavusi 2016 metais pasirašyto politinio dialogo ir bendradarbiavimo susitarimo. *LRT*

Paminklas komunizmo aukoms atminti Vašingtone. *LR URM*

LIETUVOS PREZIDENTAS 30-AJAME POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄSKRYDYJE

2020-08-01

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda lankėsi Ariogaloje jau 30-tą kartą vykstančiame Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) sąskrydyje „Su Lietuva širdy“.

Pasak Prezidento, žvelgiant iš tūkstantmetės Lietuvos istorijos perspektyvos, trys dešimtmečiai – tai tarsi trumpa akimirka, tačiau sklidina šviesos, vainikuojančios ilgą kelią į laisvę. Politiniai kaliniai ir tremtiniai, patyrę lemties išbandymus, atlaikę pavergėjų patyčias ir represijas, išsaugoję brutaliausiais būdais tryptą orumą, persekioti, žeminti, bet nepalaužti ir nepalūžę – visuomet tikėjo laisve.

„Savo ir Lietuvos vardu esu nuoširdžiai dėkingas Jums už tai, kad nuolat primenate

laisvės kainą ir vertę. Už tai, kad laisvės idėją skiepijate jaunimui, ugdote patriotiškumą ir pilietiškumą, puoselėjate istorinę atmintį. Už tai, kad ir šiandien esate pirmose gretose, kai reikia ginti Lietuvą“, – sakė šalies vadovas.

Prezidentas pabrėžė, kad naujausia grėsmė Lietuvai – atominis monstras šalies pašonėje, su kuriuo niekada nenustosime kovoti. „Ačiū už tai, kad galime gerbti Jus kaip Lietuvos moralinį kompasą, kuris neleidžia iškrypt iš Laisvės kelio“, – savo kalboje sakė valstybės vadovas.

LPKTS vienija per 40 tūkstančių dalyvių ir turi 53 filialus visoje Lietuvoje, kurių nariai buriasi į chorus, rengia ekspozicijas, užsiima leidybine bei švietėjiška veikla.

Prezidento komunikacijos grupė

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda rugpjūčio 1 d. dalyvavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos sąskrydyje „Su Lietuva širdy“. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Justinas Auškelis

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ PRITARĖ: LIETUVOS PILIEČIAI PATYS GALĖS NUSPREŠTI DĖL SAVO PILIETYBĖS

kaunodiena.lt

Liepos 29 d. Vyriausybė pritarė Vidaus reikalų ministerijos parengtam įsta-

tymo projekto pakeitimui, kuriuo siekiama papildyti Įstatyme nurodytus atvejus,

kai Lietuvos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis bei siūloma išplėsti asmenų, gimimu įgyjančių Lietuvos pilietybę, grupę.

„Kiekvienais metais Lietuvos Respublikos pilietybės netenka apie 300 asmenų iki 18 metų, kurie įgyja kitos valstybės pilietybę. Šie pakeitimai įgyvendinami atsižvelgiant į piliečių poreikius – nuo šiol vaikams, kurie gimdami įgijo Lietuvos pilietybę, o kitos valstybės pilietybę įgijo iki jiems sukako 18 metų, Lietuvos pilietybė nebus atimta“, – teigė vidaus reikalų viceministras Tautvydas Tamulevičius.

Įstatymo projektu siekiama įgyvendinti Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos 2019 m. lapkričio 20 d. rezoliuciją – nustatyti, kad asmuo, kuris gimdamas įgijo Lietuvos pilietybę, o kitos valstybės pilietybę įgijo iki 18 metų ne gimdamas, galės per 2 metus (iki kol sukaks 20 metų) savarankiškai apsispręsti, kokios valstybės piliečiu pageidauja būti. Jeigu asmuo neatsisakys kitos valstybės pilietybės iki jam sukaks 20 metų, jis neteks Lietuvos pilietybės.

Šie įstatymo projekto pakeitimai padės sumažinti asmenų be pilietybės skaičių ir užtikrins asmens teisę į pilietybę nuo gimimo.

Projekte siūloma palengvinti asmenų iki 18 metų, įgyjančių Lietuvos pilietybę natūralizacijos tvarka, reikalavimus bei išplėstas gimimu įgyjančių Lietuvos pilietybę asmenų grupės apibrėžimas. Nustatyta, kad teisėtai nuolat ar laikinai gyvenančių asmenų be pilietybės ar vieno iš jų gimę vaikai gimimu įgytų Lietuvos pilietybę – tai būtų apie 5 vaikus kasmet.

Siekiant suvienodinti prašymų dėl Lietuvos Respublikos padavimo tvarką, Įstatyme taip pat siūloma nustatyti, kad visos prašymų dėl Lietuvos pilietybės padavimo ir nagrinėjimo procedūros būtų vykdomos per vieną instituciją – Migracijos departamentą. **LRV**

LIETUVOS EKONOMIKA ATLAIKO PANDEMIJOS SUKELTUS IŠŠŪKIUS

Šalies ekonomika atlaiko pandemijos sukeltus iššūkius, rodo naujausia Lietuvos ekonomikos apžvalga. Premjeras Saulius Skvernelis ją vertindamas teigia, kad prie to prisidėjo ir skubiai sutelktos valstybinės ekonomikos gelbėjimo priemonės.

„Naujausia ekonomikos analizė rodo, kad Lietuvos verslas parodė puikius išlikimo instinktus. Mūsų ekonomikos atsigavimas – vienas sparčiausių Europoje. Džiaugiuosi, kad prie to prisidėjo ir skubiai sutelktos valstybinės ekonomikos gelbėjimo priemonės. Svarbu užtikrinti visos šalies atsparumą naujiems COVID-19 protrūkiams, kad nereikėtų drastiškai stabdyti ekonomikos. Tam svarbus visų mūsų sąmoningumas“, – sako Ministras Pirmininkas S. Skvernelis.

Remiantis Statistikos

departamento duomenimis, Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) palyginamosiomis kainomis, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, antrąjį ketvirtį smuko 3,7 proc., o per pirmąjį pusmetį – vos 0,6 proc.

Vidaus vartojimo rinka Lietuvoje atsigauna, gyventojų nuotaikos gerėja, o jų išlaidos parduotuvėse bei paslaugų teikimo vietose auga. Mažmeninės prekybos rezultatai rodo, kad namų ūkių vartojimas pasiekė prieš karantino pradžią buvusį tempą.

Metinė infliacija šalyje birželio mėnesį išliko nedidelė – 0,9 proc., tačiau eliminavus energijos prekes ji siekė 3 proc. Kainų augimas buvo stebimas maisto prekių ir paslaugų kategorijose. Maisto produktų ir nealkoholinių gėrimų kainos birželį per metus padidėjo 3,1 proc. Dalies pas-

laugų kainos augo lėčiau, nei prieš karantino pradžią, tačiau kai kurių paslaugų kainų metinis augimas paspartėjo.

Apžvalgos duomenimis, teigiami pokyčiai užfiksuoti ir pramonės veikloje. Birželio mėnesį pramonės produkcija išaugo 6,3 proc. Nors dar nėra statistinių užsienio prekybos duomenų už birželio mėnesį, geri pramonės rezultatai birželį leidžia tikėtis, kad prekių eksporto raida (birželio mėnesį) taip pat gerėjo. Gegužės mėnuo eksportuotojams nebuvo palankus – prekių eksportas per metus sumažėjo 21,8 proc., o paslaugų – 15,2 proc.

Atlaisvinus asmenų judėjimą tarp valstybių birželio mėnesį į Lietuvą atvyko dvigubai daugiau asmenų nei išvyko. Ypač išaugo grįžusių Lietuvos Respublikos piliečių skaičius (2 kartus palyginti su gegužės mėn. ir 1,5 karto, palyginti su 2019 metų birželio mėn.). 2020 metų sausio–birželio

LRV

mėnesių laikotarpiu grynoji migracija buvo teigiama ir sudarė 8,5 tūkst. asmenų bei turėjo teigiamą poveikį darbo jėgos pasiūlai.

Pirmieji antrojo pusmečio duomenys rodo tebeaugantį ekonominį aktyvumą. Per paskutines keturias savaites reikšmingai augo darbo pasiūlymų skaičius. Birželio 29 – liepos 27 d. Užimtumo tarnyboje įregistruota 19 tūkst. laisvų darbo vietų

– 32,4 proc. daugiau, nei prieš tai buvusias keturias savaites. Daugiausia laisvų darbo vietų registravo apdirbamosios gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos bei statybos įmonės.

Apžvalga parengta remiantis informacija, paskelbta iki liepos 30 d.

Naujausių statistinių duomenų vertinimą parengė Finansų ministerijos makroekonomikos ekspertai. **LRV**

LR UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRO SUSITIKIMAS SU UŽSIENIO LIETUVIŲ JAUNIMU

Liepos 22 dieną LR užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius susitiko su užsienio lietuvių jaunimu, šiuo metu atliekančiu stažuotes Lietuvoje pagal Kazickų šeimos ir Tautos fondų (JAV) remiamas programas.

Sveikindamas iš Airijos, Belgijos, Jungtinės Karalystės, Nyderlandų ir kitų šalių atvykusius studentus ministras džiaugėsi, kad jie profesinei patirčiai įgyti renkasi Lietuvos įmones ir asociacijas.

„Dirbdami, bendraudami ir keliaudami po Lietuvą, tikiu, užmegsite prasmingus ilgalaikius ryšius. Čia esate visuomet laukiami – tiek nusprendę susieti savo tolesnę veiklą su Lietuva, jos ateitimi, tiek puoselejantys tvirtą ryšį su

Lietuva, gyvendami užsienio šalyse”, – sakė ministras.

Susitikimą inicijavo Kazickų šeimos fondo sukurta ir globojama programa „Bring Together Lithuania”, kurios tikslas – suteikti lietuvių kilmės jaunimui profesionalios patirties, padėti pažinti modernią Lietuvą. Studentai stažuotes atlieka „Transparency International” Lietuvos skyriuje, Šiuolaikinio meno centre, Lietuvos kultūros institute, „Western Union Lietuva”, „Thermo Fisher Scientific”, „Mogo-Finance”, kt.

Užsienio reikalų ministerija yra „Globalios Lietuvos” – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo programos koordinatorė.

LR URM

LR užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus susitikimas su užsienio lietuvių jaunimu. **LR URM**

LIETUVA, LENKIJA IR UKRAINA KURIA „LIUBLINO TRIKAMPĮ”

Iš kairės: Ukrainos užsienio reikalų ministras Dmytro Kuleba, Lenkijos užsienio reikalų ministras Jacek Czaputowicz ir Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius po derybų Liubline, Lenkijoje.

Twitter, MSZ nuotr.

Liepos 28 dieną Liubline (Lenkijoje) vyko Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos užsienio reikalų ministrų susitikimas, kuriame aptarta

saugumo situacija regione, Ukrainos reformų procesas. Ministrai taip pat pasidalino nuomonėmis apie Rusijos veiksmus regione, situaciją

Baltarusijoje prieš prezidento rinkimus.

Ministras Linas Linkevičius kartu su kolegomis Jaceku Czaputowicziumi ir Dmytro Kuleba pasirašė susitikimo deklaraciją, kuria šalys sutarė steigti „Liublino trikampį”. „Liublino trikampio” tikslas – skatinti, plėsti ir stiprinti bendradarbiavimą saugumo srityje, atsakant į bendras grėsmes regione, gilinti trišalius karinius ir gynybos ryšius pilnai išnaudojant NATO ir Europos Sąjungos (ES) teikiamą potencialą, toliau plėsti ekonominį ir socialinį bendradarbiavimą, vystyti ES Rytų partnerystės iniciatyvą bei paramą Ukrainos reformų procesui, perduodant įgytą Lenkijos ir Lietuvos patirtį. Įgyvendinant deklaraciją bus rengiami reguliarūs ministrų trišaliai susitikimai ir užsienio reikalų ministerijų atstovų konsultacijos. **LR URM**

LIETUVOS PREMJERAS: JAV OKUPACIJOS NEPRIPAŽINIMO POLITIKA ĮTVIRTINO BALTIJOS ŠALIŲ VALSTYBINGUMĄ

2020 07 23

Šiandien sukanka 80 metų, kai Jungtinės Amerikos Valstijos atsisakė pripažinti Baltijos šalių okupaciją ir aneksiją. Pareiškimą dėl padėties Baltijos šalyse ir okupacijos nepripažinimo 1940-ųjų liepos 23 d. paskelbė laikinai Valstybės Sekretoriaus pareigas einantis Sumneris Wellesas. Šiuo pareiškimu Vašingtonas padėjo pamatą Amerikos politikai Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu viso šaltojo karo laikotarpiu.

„Sveikinu visus Lietuvos žmones šalyje ir užsienyje, Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių bendruomenę ir visus strateginės partnerystės tarp Lietuvos ir JAV rėmėjus su Lietuvai ir Baltijos šalims itin svarbia sukaktimi – 80-osiomis Sumnerio Welleso deklaracijos metinėmis. Ši deklaracija vienareikšmiai

pasmerkė Baltijos šalių okupaciją, kurią 1940 metais įvykdė Sovietų Sąjunga, pasiuntė tvirtą signalą tarptautinei bendruomenei, kad JAV niekada nepripažins neteisėtos okupacijos. Ji kartu paklojo pamatus Lietuvos valstybingumo išlaikymui iki pat nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais”, – pabrėžė Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis.

Anot premjero, ši deklaracija buvo nepaprastai svarbi 1940 metais, tačiau ne mažiau svarbi yra ir šiandien, ypač matant, kaip kai kurios šalys ne tik bando perrašyti istoriją, neginčijamus faktus pakeisti išgalvotais, bet ir imasi ginkluotos agresijos prieš kitas suverenas ir nepriklausomas valstybes, taip laužydamos tarptautinės teisės normas ir taikių santykių tarp valstybių pamatinius principus. **LRV**

LIETUVOS DIPLOMATŲ TALKININKAI JAV 1940-1990 METAIS: IŠEIVIJOS RYŠIAI SU VAŠINGTONO ADMINISTRACIJA

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos prof. Juozas Skirius

VIII.

(Pradžia š.m. balandžio 21 d. „Dirvos” laidoje).

1976 m. spalio 2 d. Pitsburge JAV LB delegaciją (10 asmenų) priėmė JAV demokratų kandidatas Jimmy Carter’is (laimėjęs rinkimus), Bendruomenės nariai jį supažindino su to meto Lietuvos padėtimi. O spalio 12 d. JAV LB krašto valdybos pirmininkas A. Gečys su kitų JAV tautybių vadovais buvo pakviestas į Baltuosius rūmus pokalbiui

su prezidentu Gerald’u Ford’u.

1977 ir 1978 metais JAV LB atstovai susitiko ir kalbėjosi su prezidentu Jimmy Carter’iu, 1980 m. – su respublikonų kandidatu Ronald’u Reagan’u, kad būtų pakeista keturiasdešimties metų senumo JAV Valstybės departamento nuostata. 1979 m. antroje pusėje JAV LB ryžosi sustiprinti spaudimą JAV

administracijai. Ruošiantis 1980 m. spalio 25 d. Čikagoje įvyksiančiai JAV LB Tarybos sesijai buvo gautas pranešimas, kad Baltųjų Rūmų patarėjas dr. Stephen Aiello atvyks į atidarymo iškilmes. Visų nuostabai, atvykęs jis sveikinimą prezidento vardu susiejo su pranešimu apie Baltųjų rūmų ir JAV Valstybės departamento sprendimą Baltijos valstybių diplomatais priimti asmenis, kurie 1940 m. nebuvo Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatinį tarnybų nariais¹. Taip buvo užtikrintas Baltijos valsty-

bių diplomatinis tęstinumas. Lietuvos atstovas Šveicarijoje dr. Albertas Gerutis rašė S. Lozoraičiui į Romą: „Labai nudžiugau, patyręs iš kolegos dr. Bačkio rašto, kad laimingai pavyko sutvarkyti Pasiuntinybės Vašingtone personalinį reikalą. Kad toks sutvarkymas iš viso įmanomas, reikia laikyti vienu iš labiausiai teigiamų reiškinių mūsų savaime nedžiugiame gyvenime”².

1979 m. pradžioje JAV Valstybės departamento pareigūnas neoficialiai informavo Lietuvos atstovą dr. S.

Bačkį, kad baigiasi Lietuvos JAV užšaldyti nepriklausomos Lietuvos fondai ir Lietuvos pasiuntinybių bei konsulatų išlaikymas, o taip pat prie krizinės situacijos artėja ir atlyginimų diplomatams mokėjimas. JAV LB skubiai kreipėsi į kongresmeną Harry M. Daugherty, kuris 1979 m. rugsėjo 26 d. į Atstovų rūmus įnešė įstatymo projektą HR#5407. Jame numatyta Lietuvos pasiuntinybei Vašingtone kasmet skirti po ketvirtį milijono dolerių. Tas lėšas administruotų Lietuvos atstovas Vašingtone ir jos būtų naudojamos pasiuntinybių ir konsulatų išlaikymui ir algų mokėjimui.

(Bus daugiau)

1 JAV lietuvių indėlis atkuriant Lietuvos valstybingumą. Vilnius, 2018, p. 117-118; JAV pareiškimas dėl Baltijos diplomatinio atstovybių. Draugas. 1980, spalio 28, nr. 252, p. 1.

2 Petraitytė-Briedienė A. Tylieji priešai. Lietuvių pasiuntinybė Vašingtone Šaltojo karo metais. Mokslo monografija. Vilnius: Versus aureus, 2014, p. 102.

VOKIETIJA

LIETUVOS KULTŪROS SAVAITĖS BARMŠTETE

2020 m. liepos 18 d. Vokietijos miestelio Barmstedto pilies saloje prasidėjo festivalis „Lietuvos savaitės“. Programą atidarė keturių lietuvių tapytojų – Elenos Balsiukaitės-Brazdžiūnienės, Miglės Kosinskaitės, Jolantos Kyzikaitės ir Virginijaus Viningo – jungtinė paroda „4 pozicijos / 4 positions“.

Festivalio atidarymo metu kalbėjęs Lietuvos ambasadorius

Vokietijoje Darius Semaška džiaugėsi galimybe Vokietijos gyventojams iš arčiau pažvelgti į lietuvių menininkų kūrybą bei pabrėžė glaudžius, ilgamečius Lietuvos ir Vokietijos ryšius.

„Lietuvos savaitė“ programoje be tapybos parodos planuojami įvairūs muzikiniai renginiai, literatūriniai skaitymai ir kitos kultūrinės iniciatyvos.

LR URM

Po festivalio „Lietuvos savaitės“ atidarymo.

Julijos Goyd nuotr.

LENKIJA

PAMINĖTOS S.DARIAUS IR S. GIRĖNO 87-OSIOS SKRYDŽIO PER ATLANTĄ METINĖS

Liepos 19-ąją Ščecine ir Pščelnike, Lenkijoje, buvo paminėtos S. Dariaus ir S. Girėno legendinio transatlantinio skrydžio 87-osios metinės.

Pagerbiant pilotų atminimą, aukotos Mišios Šv. Jokūbo katedroje Ščecine ir „Lituanicos“ sudužimo vietoje Pščelniko miške prie S. Dariaus ir S. Girėno paminklo (archit. Vytautas Landsbergis-Žemkalnis).

Renginyje dalyvavęs Lietuvos Respublikos ambasadorius Lenkijoje Eduardas

Borisovas padėkojo Ščecino lietuvių bendruomenei, Vakarų Pamario vaivadijos, Myslibužo savivaldybės, bažnyčios atstovams bei visiems, kurie puoselėja Lietuvos lakūnų atminimą.

„Nutrūkęs didvyriškas skrydis nesibaigė. Žinia apie lakūnų žygdarbį ir dabar skrieja po pasaulį. Lietuvoje jie tapo galingu įkvėpimo šaltiniu naujoms lietuvių kartoms, kurios įgyvendina lakūnų svajonę apie iškilią Tėvynės vietą pasaulio žemėlapyje,” - savo kalboje pažymėjo Lietuvos ambasadorius, perduodamas taip pat Kauno miesto savivaldybės sveikinimus ir padėkas.

Ambasadorius Eduardas Borisovas, gynybos atašė Gytis Kazokas ir Lietuvos Respublikos garbės konsulas Ščecine Wiesław Wierchoś padėjo gėlių prie Šv. Jokūbo katedros Aušros Vartų Dievo Motinos koplyčioje įrengtos S. Dariaus ir S. Girėno atminimo lentos ir prie paminklo S. Dariui ir S. Girėnui Pščelnike. Minejime taip pat dalyvavo Kauno rajono savivaldybės delegacija.

lapyje,” - savo kalboje pažymėjo Lietuvos ambasadorius, perduodamas taip pat Kauno miesto savivaldybės sveikinimus ir padėkas.

Ambasadorius Eduardas Borisovas, gynybos atašė Gytis Kazokas ir Lietuvos Respublikos garbės konsulas Ščecine Wiesław Wierchoś padėjo gėlių prie Šv. Jokūbo katedros Aušros Vartų Dievo Motinos koplyčioje įrengtos S. Dariaus ir S. Girėno atminimo lentos ir prie paminklo S. Dariui ir S. Girėnui Pščelnike. Minejime taip pat dalyvavo Kauno rajono savivaldybės delegacija.

AMBASADORIUS E. BAJARŪNAS SUSITIKO SU MASKVOS LIETUVIŲ BENDRUOMENE

Birželio 25 dieną Lietuvos ambasadorius Rusijoje Eitvydas Bajarūnas susitiko su Maskvos lietuvių bendruomene. Ambasadorius susipažino su Maskvos lietuvių jaunimu, čia dirbančiais verslininkais ir menininkais, lietuviškos mokyklos, Lietuvių kalbos draugijos, Maskvos lietuvių katalikų atstovais.

Ambasadorius pasidalino mintimis ir įžvalgomis apie ateities darbus, įvairius veiklos planus. Taip pat susitikimo metu buvo keliami klausimai, susiję su istorine atmintimi, lietuviškos kultūros puoselėjimu Rusijoje.

„Lietuviškos kultūros puoselėjimas, ryšio išlaikymas su Lietuva yra esminiai dalykai,

kurie tampa savotišku tiltu tarp Lietuvos ir Rusijos visuomenių. Juk kiekvienas iš mūsų yra lyg ambasadorius, nešantis žinią apie Lietuvą”, – teigė E. Bajarūnas. Ambasadorius pabrėžė svarų lietuvių bendruomenės indėlį į lietuviškos kultūros ir lietuvių kalbos puoselėjimą.

Susirinkusieji aktyviai dalyvavo diskusijoje, išsakė jiems rūpimus klausimus, linkėjo ir toliau išlaikyti tvary ryšį tarp bendruomenės ir ambasados bei džiaugėsi, kad naujai paskirtas ambasadorius rodo iniciatyvą ir noriai dalinasi savo patirtimi, idėjomis. Taip pat renginio metu skambėjo lietuvių liaudies dainos.

LR URM

ISPANIJA

SANTANDERIO MIESTE ATIDARYTAS PENKTASIS LIETUVOS RESPUBLIKOS GARBĖS KONSULATAS ISPANIJOJE

Birželio 1 d. dieną Kantabrijos regiono Santanderio mieste atidarytas penktasis Lietuvos Respublikos garbės konsulas Ispanijoje. Konsulatui vadovaus Ispanijos pilietė verslininkė Ana Belén Gutiérrez Lavín.

Atsižvelgiant į Covid-19 pandemiją ir galiojančius judėjimo apribojimus tarp šalių regionų, Lietuvos garbės konsulato atidarymas buvo surengtas videokonferencijos

būdu. Atidarydama garbės konsulatą Lietuvos ambasadorė Ispanijoje Skaistė Aniulienė pažymėjo, kad Lietuva suinteresuota plėtoti ryšius su šiuo Ispanijos turizmui bei pramonei svarbiu regionu. Pasak jos, garbės konsulas, esant reikalui, ne tik teiks pagalbą Lietuvos turistams, bet ir prisidės prie dvišalių ekonominių ryšių ir investicijų skatinimo, padės atrasti naujas rinkas lietuviškoms prekėms.

LR URM

Ščecine ir Pščelnike, Lenkijoje, buvo paminėtos S. Dariaus ir S. Girėno legendinio transatlantinio skrydžio 87-osios metinės.

LR URM

GRAIKIJA

ŽINOMAM GRAIKIJOS POLITIKUI G.A.PAPANDREOU ĮTEIKTA „LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŽVAIGŽDĖ

Lietuvos ambasadorius Graikijoje Rolandas Kačinskas žinomam Graikijos politikui

George’ui Andrea Papandreou liepos 27 d. įteikė Užsienio reikalų ministerijos (URM) garbės

Lietuvos ambasadorius Graikijoje Rolandas Kačinskas (dešinėje) ir Graikijos politikas George Andrea Papandreou.

LR URM

ženklą „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“. Ministras Linas Linkevičius šį apdovanojimą skyrė už paramą Lietuvai kelyje į Europos Sąjungą (ES) bei Graikijos ir Lietuvos ryšių stiprinimą.

Eidamas Graikijos ministro pirmininko, užsienio reikalų ministro ir pakaitinio užsienio (Europos) reikalų ministro pareigas, G. A. Papandreou žymiai prisidėjo prie dvišalių Graikijos ir Lietuvos politinių santykių plėtros. Jo indėlis ypač svarbus Lietuvos stojimo į ES ir NATO laikotarpiu, kuomet Atėnuose buvo pasirašyta Lietuvos stojimo į ES sutartis.

G. A. Papandreou buvo pirmas aukštas Graikijos pareigūnas, su vizitu aplankęs Lietuvą 1997 metais. 2002 metais jis

Lietuvą aplankė kaip Graikijos užsienio reikalų ministras – į diplomatijos istoriją šis vizitas įėjo kaip pirmas Graikijos užsienio reikalų ministro apsilankymas Lietuvoje.

G. A. Papandeou yra Abiejų Tautų Respublikos bajoro, vieno iš 1863–1864 metų sukilimo vadų Zygmanto Mineikos (1840-1925) palikuonis, pripažįstantis ir gerbiantis savo kilmę.

„Iš kartos į kartą perduodamas sukilėlių šūkis „Už mūsų ir jūsų laisvę“ peržengia geografi-

nes valstybių ribas ir laikmečius. George A. Papandreou parama Lietuvos grįžimui į Europos šalių šeimą tam tikra prasme pratęsė jo prosenelio pradėtą kovą”, – įteikdamas garbingą apdovanojimą teigė ambasadorius R. Kačinskas.

Apdovanojimo ceremonija surengta netoli Atėnų, Lagonisi vietovėje vykusio tarptautinio simpoziumo metu, dalyvaujant Graikijos ir kitų valstybių politikams, diplomatams ir nevyriausybinį organizacijų atstovams.

LR URM

BIRŽELIO 23–IOJI LIETUVOS IR VOKIETIJOS FILATELIJOJE

Kitais metais minėsime 80 metų kaip Lietuvos aktyvistų fronto (LAF) sudaryta Laikinoji Lietuvos Vyriausybė, visame krašte vadovavusi prieš sovietinius okupantus organizuotam sukilimui, prasidėjusiam 1941 m. birželio 22 d., nacistinei Vokietijai paskelbus savignos karą Sovietų Sąjungai, ir įvykdžiusi sau keltą uždavinį – antrą kartą XX a. atkurti Lietuvos valstybingumą, parodė ryžtingą nepriklausomybės siekį. Šiame „Dirvos“ numeryje inž. Rimantas A. Kunčas–Žemaitaitis skaitytojams pristato, kaip ši data atsispindi jo kolekcijoje esančiuose vokuose ir pašto ženkluose.

Lietuvos Laikinoji Vyriausybė (LLV) buvo suformuota dar 1941 metų balandžio 22 d. Buvo planuojama, kad šiai Vyriausybei vadovaus LAF vadas, Lietuvos pasiuntinys Vokietijoje pulkininkas K. Škirpa, bet vokiečiams uždraudus jam atvykti iš Berlyno į Lietuvą, LLV vadovu tapo J. Ambrazevičius. Be J. Ambrazevičiaus Vyriausybėje dar dirbo S. Raštikis, V. Landsbergis-Žemkalnis, A. Damušis, J. Matulionis, L. Prapuolenis, B. Vitkus, P. Vainauskas, J. Pajaujis, J. Šlepetys, A. Novickis, M. Mackevičius, J. Senkus, V. Rudzinskas ir K. Vencius. Laikinoji Vyriausybė dirbo vos du mėnesius – 1941 metų birželio 23 – rugpjūčio 13 dienomis, nes 1941 metų rugpjūčio 13-ąją vokiečių civilinės valdžios Lietuvoje generalinio komisaro Adriano fon Rentelno įsakymu Lietuvos Laikinoji Vyriausybė buvo paleista.

atkurtas Lietuvos valstybingumas. Po juo – Sukilėlių sąjungos atspaudas. Iliustracijos apačioje esantis pašto ženklas – vienas iš devynių pašto ženklų serijos devynių nominalų vertės rusiškų pašto ženklų, laikytinų vienais svarbiausių savarankiškos valstybės egzistavimo simbolių, sudarius J. Ambrazevičiaus vadovaujamą Vyriausybę paimtų iš Centrinio pašto valdybos sandėlio ir „Spindulio“ spaustuvėje perspausdintų dideliu 20 milijonų 170 tūkstančių egzempliorių tiražu su juodos spalvos tekstu – *Nepriklausoma Lietuva 1941–VI–23*. Data žymi Lietuvos Laikinosios Vyriausybės paskelbimo dieną. Pašto ženklas 31. 7. 41 antspauduotas Vilniaus pašto antspaudu.

Antra iliustracija.

Pirma iliustracija.

Teigiama, jog prasidėjęs karas su nacistine Vokietija pristabdė nuo 1940 m. birželio 14 d. Sovietų Sąjungos okupuotos ir 1940 m. rugpjūčio 3 d. aneksuotos Lietuvos, kurią Sovietų Sąjunga valdė iki nacių Vokietijos okupacijos 1941 m. birželio 22 d., trėmimų traukinį, ko Lietuvoje, manoma, buvo laukiama kaip išganymo – dar neišsispildžius vienai žinomiausių Michailo Suslovo frazių, pokario metais žinomai kaip nedokumentuotas teiginys: „Lietuva bus, bet be lietuvių“. M. Suslovas kai kurių istorikų laikomas „pilkuoju kardinolu“, lėmusiu tai, kad į valdžios aukštumas pateko Leonidas Brežnevas, Jurijus Andropovas, Michailas Gorbačiovas, o 1964 m. buvo nuverstas Nikita Chruščiovas. M. Suslovas

buvo vienas ilgiausiai TSRS politikos aukštumose išbuvusių veikėjų – nuo pat Stalino valdymo XX a. tarpukariu iki savo mirties.

Pirmoje iliustracijoje matome dailininko Gedimino Karpavičiaus voką, iliustruotą autentiška A. Naruševičiaus degančio Kauno nuotrauka, panaudota atvirčiaiui, kuris buvo atspausdintas „Spindulio“ spaustuvėje Kaune. Ant voko matome 1994 m. Lietuvos pašto išleistą 2 litų nominalo pašto ženklą su Lietuvos valstybiniu herbu Vyčiu. Pašto ženklas antspauduotas Kauno pašto antspaudu, kuriame nurodyta data sutampa su prieš 60 m. tuomet atkurto Lietuvos valstybingumo sukakties minėjimu. Kairėje voko pusėje matomas proginis antspaudas – 1941 06 23 antrą kartą

Liepos 10 d. vokiečių okupacinė vadovybė sustabdė šių pašto ženklų perspausdinimą, o kitą dieną iš „Spindulio“ spaustuvės bei Kauno centrinio pašto sandėlio buvo konfiskuota per 13 milijonų perspausdintų ir neperspausdintų pašto ženklų.

Antroje iliustracijoje – žinomo Lietuvoje ir išeivijoje grafiko, visuomenininko, Lietuvos dailininkų sąjungos (LDS) bei Amerikos lietuvių filatelistų draugijos „Lietuva“ nario Antano Rimanto Šakalio suvenyrinis vokus, skirtas 1941 m. Birželio sukilimo metu atkurtam Lietuvos valstybingumui paminėti. Voko iliustracijoje matome jau minėtą A. Naruševičiaus darytą degančio Kauno nuotrauką ir pulkininko Kazio Škirpos, Lietuvių aktyvistų fronto (LAF) įkūrėjo ir Tarybos

pirmininko, atvaizdą.

Trečioje iliustracijoje pristatomas vokus, kuriame rodomas Trečiojo Reicho žemėlapis, išleistas prieš prasidedant savignos karo (1941 m. birželio 22 d.) veiksmams, su pažymėtomis aneksuotomis valstybėmis, tarp kurių – ir Klaipėdos kraštas, aneksuotas 1939 m. kovo 22 d. Ant voko matome keturių skirtingų nominalų pašto ženklų seriją su nacistine Vokietijos kanclerio Adolfo Hitlerio atvaizdu. Pašto ženklai antspauduoti Brunn (Čekija) pašto proginu antspaudu, ant kurio žymima data, skirta pažymėti A. Hitlerio gimtadienį. Beje, 8 dienomis anksčiau nei Klaipėdos kraštas, 1939 m. kovo 14 d., buvo aneksuota Čekija.

„Dirvos“ korespondentė Živilė Gurauskienė, el. p. dirva.press@gmail.com

Trečia iliustracija.

UŽSIENIO LIETUVIŲ JAUNIMAS SUKŪRĖ MIUZIKLĄ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI – DAINAVO IR MOKĖSI LIETUVOS ISTORIJS

Š.m. liepos 23 d. vakarą Lietuvos liaudies buities muziejaus miestelio bažnyčioje Rumšiškėse įvyko pasaulio lietuvių jaunimo miuziklo „Nepriklausomybės tiltai“ premjera, skirta Lietuvos nepriklausomybės 30-mečiui.

Miuziklą 9 dienas kūrė Scenos ir estetikos mokyklos stovyklos dalyviai iš septynių šalių, o iš viso renginys suvienijo 19 šokių kolektyvų iš viso pasaulio. Rumšiškėse dalyvavo ir šeši Lietuvos solistai. Tie, kurie negalėjo atvykti į Rumšiškės, prisijungė virtualiai.

Miuziklas sukurtas remiantis 30 metų istorine medžiaga, dainomis, skambėjusiomis nepriklausomybės atkūrimo laikotarpiu ir vėliau. Pasak prodiuserio, Scenos ir estetikos mokyklos vadovo **Gedimino Zujaus**, jaunajai užsienio lietuvių kartai šis miuziklas ypač svarbus pažintine prasme.

„Tiesiame tiltus tarp to laikotarpio įvykių, tarp kartų, tarp šalių ir bendruomenių, jungiame tais momentais ir iki šiol skambančiomis patriotinėmis dainomis, vaizdo projekcijomis, pasakojimais ir kitomis išraiškos priemonėmis.

Vaikai ir jaunimas supažindinamas su istorija, įvykiais,

visa tai pateikiant patrauklia forma, pasitelkiant meninę raišką ir įtraukiant kūrybą. Tikimės, kad mus pasikvies užsienio bendruomenės ir mes turėsime galimybę dar ne kartą pasirodyti“, – mintimis dalijasi G. Zujus.

Projektui trečius metus vadovaujanti PLB Švietimo komisijos pirmininkė **Alvija Černiauskaitė** sako, kad kasmet organizuojamoje stovykloje jaunimas įvairiais aspektais susipažįsta su lietuviška kultūra.

„9 dienas jie praleidžia pačiame lietuviybės lopšyje – Rumšiškių liaudies buities muziejuje, o kur dar lietuvių liaudies dainos, šokiai, žvilgsnis į juos per jaunatvišką, šiuolaikinę prizmę.

Vaikai išvažiuoja su dideliu motyvacijos užtaisu, žiūrovų ovacijomis miuziklo metu, naujais draugais, kuriuos vienija lietuviybė ir muzika, ir dar gilesniu identiteto suvokimu“, – komentuoja projekto vadovė.

Su išėivijos lietuvių jaunimu miuziklus G. Zujus kuria nuo 2007 metų. Kaip pasakoja, tokia idėja kilo po pažinties su skirtingose šalyse gyvenančiais tautiečiais.

„1989 metais teko pusmetį pagyventi Kanadoje

Užsienio lietuvių jaunimo sukurtas miuziklo „Nepriklausomybės tiltai“ premjera Rumšiškėse. „Ajvlio“ nuotr.

ir JAV. Daug bendravau su vietos lietuviais, dalyvavau bendruomenių renginiuose, kitoje veikloje. Pastebėjau, kad lietuviai uoliai puoselėjo tėvų ir senelių perduotą kultūrinį paveldą – dainas, pasakas, žaidimus, tautines ir kalendorines šventes.

Įdomiausia, kad netgi tos pačios dainos ar šokiai gerokai skyrėsi, pavyzdžiui, tarp Toronto ir Los Andželo.

Dar daugiau skirtingų versijų radau besilankydamas Argentinoje ir Brazilijoje. Ten lietuviška kultūra lyg užkonservuota 20 amžiaus pradžioje ir ryškiai atspindinti Lietuvos etnografinius regionus, iš kurių kilo.

Tada ir kilo mintis suburti skirtingų šalių jaunus lietuvius, kad jie galėtų keistis, dalytis ir pažinti šiuolaikinės Lietuvos puoselėjamas dai-

nas, šokius, pasakas. Tam labiausiai tiko miuziklo forma, leidžianti sujungti įvairiausią paveldą“, – pasakoja G. Zujus.

Miuziklo įrašą galite pamatyti adresu <https://www.youtube.com/watch?v=vVVecddbOC4&feature=youtu.be&fbclid=IwAR0kwRAVx2dOFC8GHKdLQQtzxUuuO-F1UZEb2n9HdZXBtB1e5ELW7yOdusg>.

Ugnė Jonaitytė, LRT.lt

LIETUVAI GRAŽINTA NETEISĖTAI IŠVEŽTA VĖLYVOSIOS GOTIKOS SKULPTŪRA „PRISIKĖLĖS KRISTUS“

Liepos 27 dieną Kultūros ministerijoje buvo pristatyta Lietuvai sugrąžinta kunigo Ričardo Mikutavičiaus kolekcijoje buvusi ir 2000–2001 m. nelegaliai išvežta unikali vėlyvosios gotikos (XVI a.) medžio skulptūra „Prisikėlęs Kristus“. Skulptūra yra pripažinta kilnojamąja kultūros vertybe ir įtraukta į Kultūros vertybių registrą.

Prisikėlusio Kristaus skulptūros visais laikais buvo naudojamos Velykų apeigų metu.

Menotyrininkas Paulius Galaunė 1930 m. mini vienintelę seniausią Lietuvoje jam žinomą skulptūrėlę „Prisikėlęs Kristus“, buvusią Kretingos katalikų bažnyčioje, teigdamas, kad ji yra kurio nors gero XVI–XVII a. vakarų Europos meistro. Dailėtyrininkė M. Matušakaitė taip pat teigia, kad ši skulptūra labai gero meistro darbas.

83 cm. aukščio Kristaus figūra palinkusi į dešinę, XVI a. pr. būdingo atlašaus torso,

basomis kojomis rėmėsi į žemę. Galva pasukta kairėn, aukšta, iškili kakta, smulkūs, subtilūs veido bruožai: siauras tarpuakis, žemai nužymėta antakių linija, nedidelė, tiesi nosis, mažos, besišypsiančios lūpos. Lygūs, tvarkingai sušukuoti plaukai krito ant pečių didelėmis, įvijomis garbanomis. Panašios, simetriškai pasiskirstytos garbanos atsikartoja ir vaizduojant trumpą barzdą, atidengiančią apvalų smakrą. Dešinė ranka, pakelta viršų, laimino dviem pirštais (vėliau prarastais), kairėje rankoje, prilaikančioje kūną supantį audinį, turėjo būti vėliava. Didelis apsiausto audinys supo pečius, palikdamas apnuogintą priekinį skulptūros torsą, priekyje vidinis apsiausto kontūras žemai nusvirusiu priekiu susiliejo į vientisą ovalą su klubus juosiančiu raiščiu.

„Prisikėlęs Kristus“ turėjo būti parvežtas iš Vakarų Europos 1610–1617 m. pastatytai Kretingos bažnyčiai. Nors, gali būti, kad ji buvo jau pirmojoje medinėje

Kretingos bažnyčioje, statytoje 1602 m.

1928 m. ši skulptūra buvo padovanota generolui Vladui Nagevičiui ir atsidūrė jam priklausančiame Babtyno dvare (Žemaitkiemyje). 1944 m., generolui pasitraukus į Vakarus, buvo manoma, kad skulptūra dinga.

Apie 1990-uosius metus vienas kaunietis kunigui Ričardui Mikutavičiui atnešė Kretingos bažnyčios „Prisikėlusio Kristaus“ skulptūrą. Ji buvo nupuvusiomis kojomis, grubiai perdažyta aliejiniais dažais. 1997 m. Prano Gudyno restauravimo centre skulptūra atnaujinta restauratoriaus Juozo Šaulio, atidengtas pirminis paausavimas.

Po R. Mikutavičiaus (1935–1998) mirties skulptūros likimas tapo neaiškus. Lietuvos tarnyboms kilus įtarimų, kad Vienos antikvariate esanti skulptūra gali būti ieškomas „Prisikėlęs Kristus“, 2010 m. rugsejo 17 d. atlikta skulptūros identifikavimo ekspertizė viename iš Austrijos sostinės Vienos antikvariatų patvirtino, kad tai – ieškoma iš Lietuvos neteisėtai išvežta kultūros vertybė. Į Vienos antikvariatą

šis meno kūrinys pateko iš Kopenhagos (Danija) aukciono namų.

Saugoti skulptūrą „Prisikėlęs Kristus“ Kultūros ministerija patikės Lietuvos nacionaliniam dailės muziejui. Toks sprendimas priimtas atsižvelgiant į tai, kad 1992–1996 m. šis vaizduojamosios dailės kūrinys buvo restauruotas tuomečiame Lietuvos dailės muziejaus Prano Gudyno muziejinių vertybių restauravimo centre.

Tai pirmas kartas, kai taikant Europos Tarybos direktyvą 93/7/EEB dėl neteisėtai iš valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros objektų grąžinimo nelegaliai išvežta kultūros paveldo vertybė grąžinama Lietuvai.

Šis prarastos Lietuvos kultūros vertybės susigrąžinimas simboliškai sutampa su 50 metų sukaktį mininčia 1970 metų UNESCO nelegalaus kultūros vertybių įvežimo, išvežimo ir nuosavybės teisės perdavimo uždraudimo priemonių konvencija (Lietuva prie jos prisijungė 1998 m.). Ja valstybės-konvencijos dalyvės pripažįsta, kad neteisėtas kultūros vertybių įvežimas, išvežimas ir nuosavybės teisės perdavi-

Vienintelė seniausia Lietuvoje skulptūrėlė „Prisikėlęs Kristus“, buvusi Kretingos katalikų bažnyčioje. www.kretvib.lt

mas yra viena iš pagrindinių kultūros paveldo skurdinimo priežasčių ir kad tarptautinis bendradarbiavimas sukuria vieną veiksmingiausių priemonių saugant kiekvienos šalies kultūros vertybes nuo visų dėl to kylančių pavojų, taip pat įsipareigoja visomis turimomis priemonėmis priešintis tokiai veiklai, šalinti jos priežastis, užkirsti kelią panašiams reiškiniams.

LR KM, Kretingos krašto enciklopedija

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

IN MEMORIAM
STEFAI GEDGAUDIENEI

STEFA GEDGAUDIENĖ
(1927-2020)

Vakar, liepos 28 dieną JAV Floridos valstijoje eidama 94-uosius metus mirė Stefa GEDGAUDIENĖ.

Apie skautų veikėjos, lietuviškos spaudos bendradarbės, žurnalisto ir redaktoriaus Vytauto Gedgaudo žmonos mirtį Lietuvos žurnalistų sąjungai pranešė velionės brolis Liudas, paskutiniuosius kelerius metus su savo šeima globojęs ir rūpinęsis Stefa Gedgaudienė Floridoje.

Stefa GEDGAUDIENĖ (Juodvalkytė) gimė 1927 metų sausio 5 d. Škaudvilėje, Tauragės apskrityje. Mokėsi Zarasų gimnazijoje. 1947 metais Miunchene baigė lietuvių gimnazijos pirmąją laidą. Studijavo UNRRA (angl. sutr. *United Nations Relief and Rehabilitation Administration*) universitete. 1949 metais kartu su Čiurlionio ansambliu persikėlė į Clevelandą, JAV. Įmonėje dirbo braižytoja, o vakarais mokėsi Clevelando, OH, Western Reserve universitete ir Dailės institute. Stefa Gedgaudienė buvo lietuvių sporto klubo *Žaibas* narė, aktyviai dalyvavo Čiurlionio ansamblio meninėje kultūrinėje veikloje.

1961 metais ištekėjusi už žurnalisto ir redaktoriaus Vytauto Gedgaudo Stefa Juodvalkytė-Gedgaudienė dar aktyviau įsitraukė į lietuvių visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą. 1964-67 metais Clevelande su vyru Vytautu Gedgaudu turėjo meno galeriją „Gallery International“, kurioje buvo rengiamos dailininkų A. Dargio, V. Igno, V.K. Jonyno, V. Kasiulio, A. Mončio, V. Petravičiaus, V. Rato, V. Raulinaičio, J. Rimšos ir kitų parodos. Nuo 1975 iki 1991 metų Stefa Gedgaudienė dirbo *Dirvos* redakcijoje, talkino *Vilties* leidyklai.

Tiek išeivijoje, tiek Lietuvoje su Stefos Gedgaudienės vardu pirmiausia siejamas skautų judėjimas. Į LSS ji įstojo 1939 metais besimokydama Zarasų gimnazijoje. Vyresniosios skautės įžodį davė 1945 m. Miunchene, nuo 1949 m. buvo skautų vadovė. Per visą skautavimo laikotarpį nuolat turėjo daug pareigų – vadovės, lektorės, instruktorės, nuo skiltininkės iki tuntininkės, nuo puošimų vadovės iki stovyklos viršininkės. 1985-90 metais buvo LSS vyriausioji skautininkė, 1991-93 -LSS tarybos narė.

1988-aisiais Stefa Gedgaudienė užmezgė ryšius su Lietuvoje besidominčiais skautybe. 1989 metais ji buvo viena iš Lietuvos Skautų sąjungos atkūrimo iniciatorių. Tais pačiais metais Stefos Gedgaudienės rūpesčiu į Lietuvą iš JAV buvo atsiųstos pirmosios uniformos skautams.

Stefa Gedgaudienė 1997 metais žurnalisto ir redaktoriaus Vytauto Gedgaudo 85-erių metų jubiliejaus proga įsteigė Vytauto Gedgaudo žurnalistikos premiją, skirdama savo asmenines lėšas premijų fondui. Puoselėdama savo gyvenimo Žmogaus – Vytauto Gedgaudo vertybes Stefa siekė, kad ši prestižinė Nacionalinės žurnalistų kūrėjų asociacijos ir Lietuvos žurnalistų sąjungos prestižinė premija būtų paskata Lietuvos žurnalistams palaikyti profesinės pareigos ir etikos principus.

2000 metais Stefa savo ir šeimos bičiulių pastangomis įsteigė Vytauto Gedgaudo vardo stipendiją Vilniaus universiteto žurnalistikos specialybės studentams. Beveik per du dešimtmečius iškilaus žurnalisto ir redaktoriaus vardo stipendija buvo skirta arti pusšimčio būsimųjų žurnalistų. Šiandien dauguma Vytauto Gedgaudo stipendiatų – jau yra žinomi žurnalistai, literatai, jaunieji mokslininkai.

Lietuvos žurnalistų sąjunga, vertindama didžiulį asmeninį indėlį skatinant kokybišką ir profesionalią žurnalistiką, taip pat pastangas ugdyti būsimuosius žurnalistikos profesionalus, 2006 metais Stefą Gedgaudienę apdovanojo pirmuoju LŽS medaliu „Už nuopelnus žurnalistikai“.

Lietuvos žurnalistų sąjunga gedi dėl Stefos GEDGAUDIENĖS mirties ir nuoširdžiai užjaučia brolio Liudo šeimą, artimuosius, bičiulius Lietuvoje ir išeivijoje, visus, kam likimas suteikė galimybę susitikti su šia Asmenybe, Idėjos žmogumi.

Doc. dr. Jolanta Mažylė

P.S. Vytauto Gedgaudo kūrybinio palikimo tyrinėtoja Vilniaus universiteto doc. dr. Jolanta Mažylė informavo, kad Stefa Gedgaudienė amžinojo poilsio sugrįš į Lietuvą. Ji bus palaidota šalia savo vyro Vytauto Gedgaudo Vilniaus Antakalnio kapinių Menininkų kalnelyje. Apie laidojimo visuomenei bus pranešta atskirai.

SEIMO PIRMININKAS REIŠKIA UŽUOJAUTĄ
DĖL STEFOS GEDGAUDIENĖS NETEKTIES

2020 m. liepos 29 d. pranešimas žiniasklaidai

Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis Seimo ir savo vardu reiškia nuoširdžią užuojautą Lietuvos skautijos puoselėtojos ir lietuviškos spaudos bendradarbės Stefos Gedgaudienės artimiesiems.

„Stefos Gedgaudienės darbai išeivijoje stiprino pilietinę lietuvių visuomenę ir laisvą lietuvišką žiniasklaidą tiek sovietų priespaudos metais, tiek ir mūsų šaliai atgavus savo laisvę. Ji mylėjo Lietuvą ir darė viską, kad pilietiškumas ir laisvas žodis čia klestėtų. Dėkoju jai ir nuoširdžiai užjaučiu jos artimiausius šiuo sunkiu metu”, – teigė parlamento vadovas.

Seimo Pirmininko Viktoro Pranckiečio atstovas spaudai Paulius Žeimys

Į Tėvo Namus išėjus

A.† A.
STEFAI JUODVALKYTEI-
GEDGAUDIENEI,

lietuviškos dvasios puoselėtojai ir lietuvybės išeivijoje šviesuliui, reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą Jos artimiesiems: broliui LIUDUI ir jo šeimai bei giminaičiams, taip pat visiems, pažinojusiems šią šviesią Asmenybę.

*„Dirvos” redakcija
„Vilties” draugija*

Mirus aktyviai lietuvybės Jungtinėse Amerikos Valstijose puoselėtojai, JAV lietuvių bendruomenės aktyviai narei, skautų vadovei, lietuviškos spaudos bendradarbei

STEFAI JUODVALKYTEI-
GEDGAUDIENEI,

Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos vardu reiškiu nuoširdžią užuojautą Velionės broliui Liudui ir jo šeimai ir artimiesiems, visiems JAV lietuviams, žurnalistų bendruomenei, Velionę pažinojusiems bei su ja dirbusiems žmonėms.

Stefa Juodvalkytė - Gedgaudienė - tikras pavyzdys, kaip reikia mylėti Lietuvą, siekti Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, skleisti gerąją žinią apie savo gimtąją šalį. Ji kartu su vyru Vytautu Gedgaudu Klivlande įsteigtoje meno galerijoje nuolat organizavo išeivijos lietuvių dailininkų parodas, buvo viena iniciatorių atkurti Skautų Sąjungą Lietuvoje, rėmė ir skatino lietuvių žurnalistikos studentus, įsteigdama savo vyro žurnalisto ir redaktoriaus Vytauto Gedgaudo vardo stipendiją. Visą gyvenimą Velionės puoselėta lietuvybė išugdė ne vieną lietuviškai kalbančią, lietuvių papročių ir tradicijų besilaikančią kartą Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Stefa Juodvalkytė - Gedgaudienė išliks visų Pasaulio lietuvių atmintyje kaip viena šviesiausių asmenybių ir patriotiško pavyzdys.

Su nuoširdumu ir pagarba –
*Antanas Vinkus
Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkas*

SEIME EKSPONUOJAMA PARODA, SKIRTA LAISVĖS VARPO ŠIMTMEČIUI

Lietuvos centrinio valstybės archyvo Kino foto nuotrauka

Liepos 31 d. – rugpjūčio 30 d. Lietuvos laisvės gynėjų galerijoje (Seimo I rūmai) Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos pirmininko Arūno Gumuliausko iniciatyva eksponuojama paroda, skirta Laisvės varpo šimtmečiui.

Parodoje pristatomi dokumentai ir nuotraukos pasakoja Laisvės varpo atsiradimo istoriją, jo kelionę per JAV ir aukų rinkimą Lietuvos Nepriklausomybės siekiui įgyvendinti, varpo perdavimą Lietuvai, įkėlimą į Karo muziejaus bokštą ir pašventinimą, taip pat varpo įamžinimą pašto ženkluose ir kituose atributuose.

Parodą parengė Vytauto Didžiojo karo muziejaus Karybos istorijos skyriaus muziejininkė dr. Aušra Jurevičiūtė

Parodos pristatymo renginys vyks rugpjūčio 20 d., ketvirtadienį, 12 val.

2020 m. rugpjūčio 15 d. sukanka 100 metų, kai JAV lietuviai perdavė Laisvės varpą Lietuvai. 1918 m. sausio 8 d. Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas Vudrou Vilsonas paskelbė „14 punktų“ taikos programą, kurioje išdėstė naują pasaulio politiką, paremtą laisva prekyba, atvirais susitarimais, demokratija ir apsisprendimo laisve. Tačiau joje JAV lietuvių bendruomenė nerado Lietuvos vardo ir tai juos labai sujaudino ir kartu paskatino susivienyti bei siekti Lietuvos Nepriklausomybės palaikymo. Tad JAV lietuviai nutarė 1918 m. kovo 13–14 d. sušaukti Visuotinį lietuvių Seimą, kuris priimtų sprendimą remti Lietuvos Nepriklausomybę. Buvo siekiama suvienyti visus JAV lietuvius bendram darbui, reikalaujant, kad JAV ir kitos valstybės pripažintų Lietuvą.

Siekdamas garsinti Lietuvos vardą, 1919 m. gegužės 9 d. Čikagos lietuvių konferencijoje advokatas Jonas Bagdžiūnas-Borden pasiūlė nuliedinti nepriklausomybės simbolį – Laisvės varpą ir įteikti jį Amerikos Lietuvių Seimui, kuris turėjo įvykti birželio 9 d., o Seimas padovanotų šį varpą Lietuvai.

Laisvės varpo idėją J. Bagdžiūnas susiejo su JAV Laisvės varpu (Liberty Bell), kuris skambėjo 1776 m. liepos 8

Bronius Kazys Balutis. Jo kurtas tekstas išlietas ant Laisvės varpo. Vytauto Didžiojo karo muziejaus archyvo nuotr.

Jonas Bagdžiūnas-Borden. Laisvės varpo sukūrimo ir įgyvendinimo idėjos autorius. Vytauto Didžiojo karo muziejaus archyvo nuotr.

d., kai buvo viešai skaitoma liepos 4 d. JAV Nepriklausomybės deklaracija. Lietuvai skirtas Laisvės varpas buvo užsakytas ir nulietas Sent Luiso metalurgijos gamykloje (St. Loui, MO) pagal JAV, Filadelfijos Laisvės varpą – vieną svarbiausių JAV nepriklausomybės simbolių. Varpas buvo 4 pėdų (121,92 cm) aukščio ir 3 pėdų (91,44 cm) pločio. Svėrė 1000 svarų (500 kg) be rėmų, o su rėmais 1200 svarų (600kg). Vienoje varpo pusėje buvo užrašytas Broniaus Kazio Balučio sukurtas tekstas: „O skambink per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas kas negina jos“, o kitoje – „Amerikos lietuvių Seimas Lietuvai, birželio 9, 10 ir 11 d. 1919 m. Chicago, IL.L.“

Laisvės varpo atidengimas ir skambinimas juo pirmą kartą įvyko 1919 m. birželio 8 d. Čikagos Auditorium teatre, Amerikos Lietuvių Seimo išvakarėse. Renginyje dalyvavo 4000 žmonių ir Čikagos municipaliteto ir JAV federalinės valdžios atstovai. Laisvės varpas buvo pastatytas priekyje ir apdengtas JAV ir Lietuvos vėliavomis. Renginys buvo pradėtas JAV ir Lietuvos himnais. Po kurių vyko varpo atidengimas, skambinimas ir dovanojimas. Kiekvienas dalyvis, paaukojęs Lietuvai atkurti bent vieną dolerį, galėjo paskambinti varpu. 1919 m. birželio 9–11 d. vyko Amerikos Lietuvių Seimas, kurio šeštosios sesijos metu Prezidiumas įteikė Laisvės varpą ir priėmė rezoliuciją, kuri nurodė, kad kai aukojama mažiau 5 dolerių buvo duodamas bronzinis varpo ženklelis, virš 5 dolerių – specialus „Lietuvos laisvės varpo“ ženklas. Taip pat buvo numatyta parengti knygą apie Lietuvos laisvės varpo isto-

riją ir išsaugoti aukotojų sąrašus, kuriuos su aukomis pasiųsti į Lietuvą.

Seimo Pirmininkas Stasys Gegužis Seimo atstovų vardu priėmė varpą. Amerikos Lietuvių Seimo metu Laisvės varpui buvo paaukota 7304 dolerių. Po to prasidėjo Laisvės varpo kelionė po JAV lietuvių kolonijas. Jo išleistuvės iš Čikagos įvyko 1919 m. rugpjūčio 24 d. ir jose dalyvavo 18 tūkstančių žmonių. Žmonės rankose laikė plakatus su tekstu „Laisva ir Nepriklausoma Lietuva“. Varpas dar metus keliavo po Ameriką ir 1920 m. rugpjūčio 15 d., Čikagoje, Auditorium teatre, Laisvės varpo komiteto pirmininkas J. Bagdžiūnas perdavė jį Jonui Vileišiui, Lietuvos finansinės misijos pirmininkui, kuris nuo tos dienos perėjo į Lietuvos valstybės rankas. Laisvės varpas per Liepoją pasiekė Lietuvą 1922 m. sausio 13 d. Nors pagal JAV lietuvių pageida-

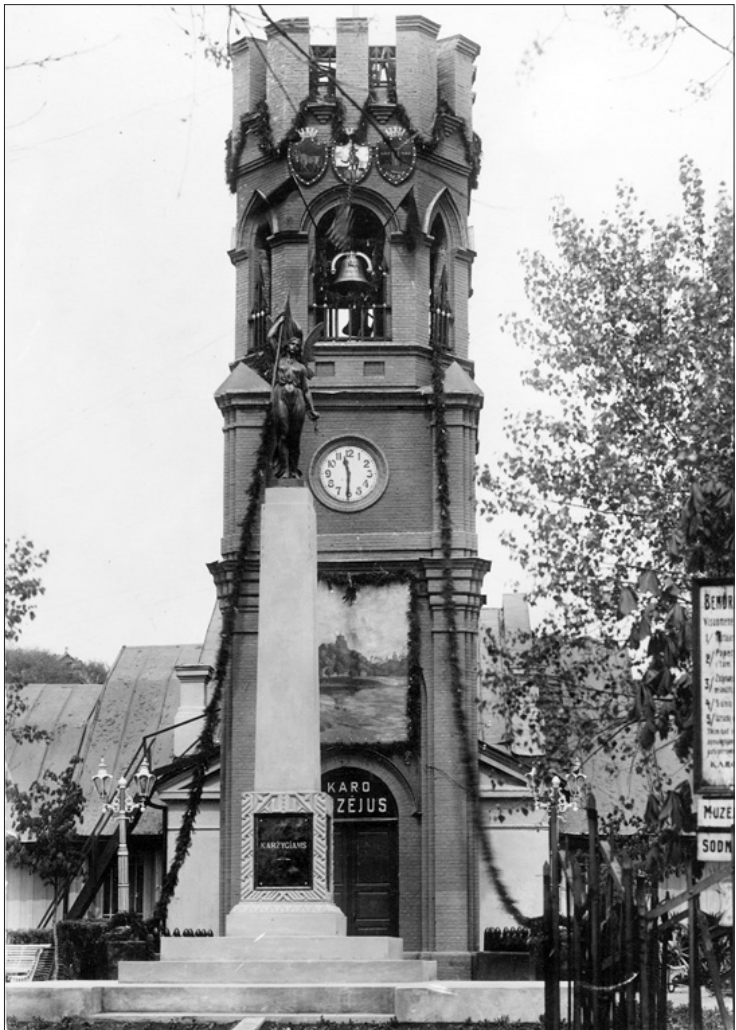
„DIRVAI” AUKOJO:

S.Grudsys-Laino,
Begur, Spain.....25
G.Benas,
Lakewood, OH.....5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

vimus Laisvės varpas turėjo būti įkeltas į Gedimino pilies bokštą, bet dėl tuo metu Vilnius buvo okupuotas Lenkijos ir to nebuvo galima padaryti, todėl Ministrų kabineto sprendimu jis buvo perduotas Karo muziejui ir daugiau kaip mėnesį buvo eksponuojamas šalia paminklo Žuvusiems už Lietuvos laisvę, po to įkeltas į muziejaus varpų bokštą ir vasario 16 d. iškilmingai pašventintas.

LRS

Laisvės varpas karo muziejaus bokšte 1928-1932 m. Vytauto Didžiojo karo muziejaus archyvo nuotr.

Laisvės varpas, esantis Vytauto Didžiojo karo muziejaus bokšte. Artūro Užgalio nuotr.

KAS TOLIAU VADOVAUS LIETUVOS FUTBOLUI?

Tomas Danilevičius. D. Umbraso / LRT nuotr.

Š.m. rugpjūčio 1 d. Vilniuje įvykusioje LFF eilinėje rinkimų konferencijoje vadovauti šalies futbolo federacijai antrai kadencijai buvo išrinktas **Tomas Danilevičius**. Konferencijos metu paliesti ir kiti svarbūs klausimai – vaikų akademijos bei LFF įstatų keitimai.

T. Danilevičiui konkurenciją rinkimuose sudaręs Vilniaus regiono futbolo sąjungos pre-

zidentas **Paulius Malžinskas**, kaip ir buvo prognozuota iš anksto, pralaimėjo triuškinančiu skirtumu.

Už dabartinį prezidentą balsavo 71 komiteto narys, viso labo 6 balsai atiteko P. Malžinskui.

T. Danilevičius LFF prezidento pareigas eina nuo 2017-ųjų. Tai, kad legendinis Lietuvos rinktinės žaidėjas bus išrinktas ir naujai kadencijai,

dar prieš rinkimų pradžią abejonių nesukėlė ir pačiam P. Malžinskui, kuris, nors ir pripažino nesėkmę, pažadėjo toliau aktyviai dalyvauti futbolo veikloje.

„Toliau kovosime“, – teigė P. Malžinskas. – Visų pirma, galėsime išgirsti konferencijos dalyvių nuomonę, pasiūlymus. Faktas, kad turime planų ateityje, apie kuriuos buvo kalbėta su tuo pačiu Danilevičiumi.”

„Skauda širdį dėl futbolo. Visi suprantame, kad šita reputacinė krizė, kurią išgyvena Lietuvos futbolas, yra labai rimta ir reikia esminių pokyčių“, – tęsė VRFS vadovas.

Paklaustas, kas laukia Lietuvos futbolo per artimiausius ketverius metus, P. Malžinskas trumpai atsakė: „Laukia sąstingis ir kelionė į niekur.”

Konferencijos metu jos dalyviai nepamiršo ir žurnalisto **Skirmanto Malinausko**, kuris

savo vaizdo [www.youtube.com](https://www.youtube.com/watch?v=3k8L_CNj0sg) įrašais apie Arūną Pukelį užbėrė druskos ir ant taip didelės Lietuvos futbolo žaizdos.

LFF viceprezidento pareigas einantis **Arūnas Pukelis** (https://www.youtube.com/watch?v=3k8L_CNj0sg), T. Danilevičiaus pergale neabejojęs jau kurį laiką, teigė, kad P. Malžinsko kandidatavimas buvo dirbtinis.

„Ponas Malžinskas niekada netaps LFF prezidentu su tokia retorika – dergia Vykdomąjį komitetą ir jo narius, konferencijos dalyvius, o po to prašo, kad jį rinktų LFF prezidentu. Manau, kad Malžinskoėjimas į federacijos prezidentus yra fiktyvūs – jis eina tik dėl to, kad kandidatuoja į Seimą. Jis deklaruoja skaidrumą, teisingumą, bet eina su partija, kuri yra teisiama už korupciją”, –

pasisakė A. Pukelis.

P. Malžinskui kritikos negailėjo dauguma LFF Vykdomojo komiteto narių. Aštriai apie pastarąjį atsiliepė Telšių apskrities futbolo federacijos vadovas Mindaugas Bondauskis.

„Padarėt viską, ką galėjot sau, bet viską sušikote futbolui” – rėžė M. Bondauskis.

Savo ruožtu gražių žodžių po savo kalbos sulaukė T. Danilevičius. Jam kolegos linkėjo išlikti tokiu pačiu prezidentu ir nepasiduoti spaudimui.

„Pridėjęs ranką prie širdies – būk toks, koks esi, atiduok savo širdį. Svarbiausia, niekada nebūk ir netapk politinė kekšė”, – pridėjo Klaipėdos apskrities futbolo federacijos vadovas R. Žvingilas.

LRT

Arūnas Pukelis. D. Umbraso/LRT nuotr.

WADA INFORMATORIUS – TOKIJO OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE NETURĖTŲ BŪTI NĖ VIENO RUSIJOS SPORTININKO

Dopingo infomatorius Grigorijus Rodčėnkovas teigia, jog nė vienam rusų atletui neturėtų būti suteikta galimybė varžytis kitų metų olimpinėse žaidynėse.

Pasaulinė antidopingo agentūra (WADA) praėjusių metų gruodį už dopingo tyrimų klastojimą diskvalifikavo Rusiją iš visų didžiųjų sporto renginių, tarp kurių – ir kitų metų Tokijo olimpinės žaidynės bei 2022-ųjų pasaulio futbolo čempionatas. Tačiau rusai rankų nenuleidžia ir apskundė tokį sprendimą sporto arbitražo teismui (CAS).

Tiesa, bent jau kol kas yra planuojama, kad kai kuriems rusų atletams visgi bus leista varžytis žaidynėse po neutralia vėliava, jei jiems pavyks įrodyti, kad jie nebuvo dalimi to, ką WADA vadina „valstybės remiamu dopingo duomenų klastojimu”.

Tačiau G. Rodčėnkovas, praeityje pats buvęs Rusijos

antidopingo agentūros vadovu, tačiau vėliau tapęs WADA informatoriumi, bendraudamas su BBC tikino, jog draudimas varžytis didžiausiuose renginiuose turėtų būti pritaikytas absoliučiai visiems Rusijos sportininkams. „Draudimas turi būti skirtas absoliučiai visiems ir nieškanant jokių pateisinimų. Tie patys žmonės, kurie duomenis klastojo 2014-ųjų Sočio žiemos olimpinėse žaidynėse, jie klastojo ir visą reikalingą dokumentaciją.

Klastojimas buvo pastovus ir nuoseklus, diena iš dienos, o to proporcijos yra sunkiai suvokiamos. Tai rodo, kad šalis neišmoko absoliučiai nieko”, – teigė G. Rodčėnkovas. Rusija nesutinka su jai metamais kaltinimais ir tikina, kad jai skirta ketverių metų diskvalifikacija yra „politiškai motyvuota”. Jie yra apskundę tokį sprendimą, o CAS jį nagrinės lapkritį.

Tuo tarpu G. Rodčėnkovas, pasitraukęs iš Rusijos ir šiuo metu gyvenantis JAV su nauja tapatybe, turėtų išleisti autobiografiją, kurioje sudės visas per darbą sukauptas patirtis.

Knygoje, pavadinimu „Rodčėnkovo afera”, bus mintys ir apie tai, kad Sovietų Sąjunga praleido 1984 m. olimpinės žaidynės Los Andžele dėl to, jog Rusijos delegacija esą bijojo to, kad bus paviešinti jų dopingu susitepę atletai. Ilgai buvo manoma, jog tikroji priežastis, dėl kurios Sovietų Sąjunga ir komunistinės jų sąjungininkės tų metų žaidynės praleido dėl to, kad prieš 4 metus JAV nedalyvavo 1980 m. žaidynėse Maskvoje.

LRT

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:
www.latvianclevelandcu.org
www.facebook.com/latvianclevelandcu

CALIFORNIA LITHUANIAN CREDIT UNION

Savings - 0.75% APY*

IRA - 1.00% APY*

*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org